

När våldet blir vardag

Normaliseringsprocessen för kvinnor som utsätts för våld i parrelationer

When violence becomes part of everyday life

The normalization process for women experiencing violence in intimate partner relationships

Författare: Maja Klöverstedt

Linnea Widmark

Nivå: Grundnivå

Kursnamn: Examensarbete för Socionomexamen

Kurskod: GSA2AF

Högskolepoäng: 15 hp

Handledare: Kari Jess

Institution: Hälsa och välfärd

Examinator: Marcus Falk Johansson

Examinationsdatum: 2025-03-28

När våldet blir vardag

Normaliseringsprocessen för som utsätts för våld i parrelationer

Vid Högskolan Dalarna finns möjlighet att publicera examensarbetet i fulltext i DiVA. Publiceringen sker Open Access, vilket innebär att arbetet blir fritt tillgängligt att läsa och ladda ned på nätet. Därmed ökar spridningen och synligheten av examensarbetet.

Open Access är på väg att bli norm för att sprida vetenskaplig information på nätet. Högskolan Dalarna rekommenderar såväl forskare som studenter att publicera sina arbeten Open Access.

Jag/vi medger publicering i fulltext (öppet tillgänglig på nätet, Open Access):

Ja

Nej

Förord

Vi vill föra fram ett stort tack till vår handledare Kari Jess som har stöttat och guidat oss genom detta arbete och givit oss möjligheten att lära och diskutera utvecklingen av arbetet samt kommit med värdefulla synpunkter för vår utvecklings skull. Vi vill även rikta ett tack till kvinnorna vars livshistorier vi tagit del av via deras självbiografier, ni är modiga och starka som delar med er.

Ett stort tack till Malin och Tilda som har korrekturläst och kommit med bra synpunkter på skrivandet. Slutligen vill vi även rikta ett tack till våra familjer som stöttat oss genom dessa veckor.

Innehållsförteckning

1. Inledning	8
1.1. Syfte & frågeställningar	9
2. Centrala begrepp	10
2.1. Mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer	10
2.2. Benämningar för våldsoffer och våldsutövare	10
2.3. Våldets olika utformningar	10
3. Tidigare forskning	11
3.1. Våld i nära relationer	11
3.2. Genus	11
3.3. Processerna i en parrelation med våld	12
3.4. Sammanfattning av forskningsläget	14
4. Teori	15
4.1. Feministisk teori	15
4.2. Normaliseringsperspektivet	16
5. Metod	19
5.1. Design	19
5.2. Självbiografier	19
5.3. Urvalskriterier	19
5.4. Sökstrategi	20
5.4.1. Urval och material	21
5.5. Databearbetning och dataanalys	22
5.6. Metodologiska överväganden	23
6. Etiska överväganden	26
7. Resultat och analys	27
7.1. Våldets ansikte	27
7.1.1. Mannen som drog	27

7.1.2.	Avgiftningens konsekvenser	29
7.1.3.	Teoretisk analys.....	30
7.2.	Kvinnans tolkning av mannens våld	31
7.2.1.	Mannens värderingar.....	32
7.2.2.	Mörker och hot.....	33
7.2.3.	Kicken att utöva kontrollen	33
7.2.4.	Teoretisk analys.....	34
7.3.	Våldet blir vardag.....	35
7.3.1.	Kvinnan blir avskärmad från nära och kära	36
7.3.2.	Skapa osäkerhet.....	36
7.3.3.	Hoppet.....	37
7.3.4.	Teoretisk analys.....	38
8.	Diskussion	40
8.1.	Hur kvinnorna beskriver sina upplevelser av våldet i relationen	40
8.2.	Hur kvinnorna beskriver manipulationen.....	42
8.3.	Vad som bidrar till att våldet blir en del av kvinnornas vardag	44
8.4.	Styrkor och svagheter med studien	45
9.	Slutsats.....	46

Referenser

Bilaga

Abstract

The aim of the study was to increase understanding of how violence became an integral part of the everyday lives of women in violent relationships. The study applied a qualitative thematic analysis of autobiographies, in which women shared their experiences of violence from male partners. The main findings revealed that the normalization process played a central role in women remaining in violent relationships. At the same time, societal power structures contributed to men justifying their power and control over women. Digital violence allowed women to be constantly subjected to abuse and control. The conclusion emphasized the importance of social work developing a deeper understanding of the complex situations faced by women who were victims of violence in order to provide appropriate support and assistance. This was particularly relevant as digitalization was changing the nature of violence and expanding its reach.

Keywords

Autobiographies, domestic violence against women, intimate partner violence, male violence against women, the normalization process

Sammanfattning

Studiens syfte var att öka kunskapen om hur våldet blev en del av utsatta kvinnors vardag i en våldsrelation. Studien tillämpade en kvalitativ tematisk analys av självbiografier, där kvinnor delade sina erfarenheter av våld från manliga partners. Huvudresultaten visade att normaliseringsprocessen spelade en central roll i att kvinnorna förblev i våldsrelationerna. Samtidigt bidrog samhälleliga maktstrukturer till att männen rättfärdigade sin makt och kontroll över kvinnorna. Digitalt våld gjorde att kvinnorna ständigt kunde utsättas för våld och kontroll. Slutsatsen belyste vikten av att socialt arbete utvecklade en djupare förståelse för de våldsutsatta kvinnornas komplexa situationer för att kunna erbjuda rätt stöd och hjälp. Detta var särskilt relevant eftersom digitalisering förändrade våldets karaktär och utökade dess räckvidd.

Nyckelord

Kvinnomisshandel, mäns våld mot kvinnor, normaliseringsprocessen, självbiografier, våld i nära relation

1. Inledning

Var tionde minut mördas en kvinna av en närstående världen över, vilket handlar om 140 kvinnor om dagen. Mord på kvinnor för att de är just kvinnor, har ökat och benämns som Femicid där gärningsmännen i de flesta fall är en partner eller familjemedlem (UnWomen, 2024). Moser Hällen och Sinisalo (2018) beskriver att trots framsteg i jämställdhetsarbete och rättsliga åtgärder kvarstår *mäns våld mot kvinnor* som en komplex och svårhanterlig fråga, även i den nordiska kontexten där var fjärde kvinna utsätts för *våld i nära relation* under sin livstid (Moser Hällen & Sinisalo, 2018).

Enligt Jämställdhetsmyndigheten (2024) har det de senaste åren kommit in mellan 32–34000 anmälningar om brott i parrelationer och under åren 2022 och 2023 dog tio kvinnor per år av *våld* i nära relation i Sverige, ingen man dog. Moser Hällen och Sinisalo (2018) beskriver att i det sociala arbetet lyfts just mäns våld mot kvinnor i en partnerrelation och att det idag är ett erkänt fenomen samt ett omfattande samhällsproblem. Författarna till denna studie kommer förhålla sig till Moser Hällen och Sinisalo (2018) definition av mäns våld mot kvinnor i nära relationer som de beskriver som könat, där dem som utsätts för olika typer av våld är kvinnor och förövarna är män. För att förstå mäns våld mot kvinnor i en relation menar Moser Hällen och Sinisalo (2018) att det behövs en förståelse för våldet utifrån ett samhälleligt- och historiskt perspektiv. Detta för att förstå hur våldet gått från att vara en privat angelägenhet där mannen hade all rätt att straffa och disciplinera sin hustru genom fysiskt våld till att i dagens samhälle vara ett erkänt samhälls- och folkhälsoproblem där ansvaret att hjälpa de utsatta kvinnorna ligger på socialnämnden. Johansson (2012) beskriver hur en förförståelse utifrån ett strukturellt perspektiv bidrar till att belysa hur maktrelationer har formats i det patriarkala samhälle vi lever i. Detta skapar genusordningar där enskilda våldshändelser kan eskalera inom den hierarki som har etablerats i samhället.

Samhällets ansvar för den våldsutsatta kvinnan fortsätter förändras och i den nya socialtjänstlagen uppmärksammas våldsutsatta kvinnors rättigheter ytterligare (Framtidens Socialtjänst, 2020).

Socialstyrelsens (HSLF-FS, 2022) allmänna råd betonar att Socialnämnden ska ha rutiner för att upptäcka våldsutsatta kvinnor. Det understryks att kvinnor inte alltid berättar om våldet, vilket kan bero på skuld, skam, rädsla för att inte bli trodda eller att de inte ser sambandet mellan våldet och problematiken de söker hjälp för. En annan förklaring är normaliseringsprocessen, där gränser förskjuts. Det är avgörande att yrkesverksamma förstår

denna process och har kunskap för att identifiera och stödja våldsutsatta kvinnor (HSLF-FS, 2022).

Moser Hällen och Sinisalo (2018) beskriver mäns våld mot kvinnor i nära relationer som en folkhälsofråga med direkta fysiska skador för kvinnan, men även långtgående konsekvenser för kvinnan, hennes sociala nätverk och samhället. Våldet kan orsaka allvarliga psykiska och fysiska påfrestningar, öka risken för sjukskrivningar och leda till ett större behov av samhällets resurser, såsom sjukvård, insatser till barnen och ekonomiskt stöd (Moser Hällen & Sinisalo, 2018). Författarna till denna studie vill därför bidra med mer kunskap om ämnet då det är relevant för det sociala arbetet att kunna fånga upp och bemöta dessa kvinnor som under månader och år levt under en successiv upptrappning av olika former av våld från sin partner.

1.1. Syfte & frågeställningar

Studiens syfte är att öka kunskapen om hur det relationella våldet blir en del av de utsatta kvinnornas vardag.

Studiens frågeställningar:

1. Hur beskriver kvinnorna sina upplevelser av våldet i relationen?
2. Hur beskriver kvinnorna manipulationen?
3. Vad bidrar till att våldet blir en del av kvinnornas vardag?

2. Centrala begrepp

2.1. Mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer

Moser Hällen (2021) förklarar begreppet som ett sätt att synliggöra köns- och maktrelationer som vissa relationer faller in i, där det blir tydligt vem som är offer och vem som är förövare. Med begreppet mäns våld mot kvinnor lyfter man det kvinnliga könets utsatthet. Vidare finns det könsneutrala begreppet våld i nära relation. I det här arbetet kommer båda begreppen användas med innebörden att det är den manliga partnern som utför våldet. I studien lyfts just det fenomenet som ett relationellt våld, alltså där våldet sker i en nära partnerrelation

2.2. Benämningar för våldsoffer och våldsutövare

I denna studie kommer olika benämningar att användas för våldsoffer och våldsutövare. Våldsoffer kommer att refereras till som offer, de utsatta, kvinnan eller kvinnorna, medan våldsutövarna kommer att benämnas som förövare eller man och männen. Dessa benämningar avser specifikt den kontext där datainsamlingen har genomförts, vilken fokuserar på kvinnliga våldsoffer och manliga våldsutövare, där våldet utövas av en äkta make, sambo, särbo eller pojkvän mot sin kvinnliga partner

2.3. Våldets olika utformningar

Med olika typer av våld refererar författarna, i enlighet med Moser Hällen och Sinisalo (2018), till fysiskt, psykiskt, sexuellt, materiellt, ekonomiskt, latent och separationsvåld, samt andra handlingar som syftar till att upprätthålla makt och kontroll. Detta inkluderar även handlingar som skrämmer, kränker eller skadar den utsatta personen. I denna studie definieras våldet utifrån en bredare definition, vilket möjliggör identifiering av olika mönster i våldsprocessen. Enligt Moser Hällen och Sinisalo (2018) är det centrala i våldet utövandet av kontroll över kvinnan, vilket belyser den strukturella dynamiken i maktförhållandena i nära relationer.

3. Tidigare forskning

3.1. Våld i nära relationer

Rodriquez Martinez (2019) och Gracia et. al. (2019) har studerat skillnader mellan länder i Norden och länder i södra Europa, där bilden är densamma. Kvinnor i jämställda länder lever i större utsträckning med partner som brukar våld än kvinnor i mindre jämställda länder.

Gracia et. al. (2019) redogör för att det finns en skillnad i mängden fysiskt och sexuellt våld i nära relationer, i Sverige visar statistiken att det är 27,86% som blir fysiskt misshandlade och 10,9% som blir utsatt för sexuellt våld. Gracia et. al. (2019) tar upp den *nordiska paradoxen* i sin forskning, vilken innebär att de nordiska länderna trots sin jämställda samhällsstruktur har en hög andel kvinnor som blir utsatta för våld i nära relationer. Rodriquez Martinez (2019) lyfter fram livssituationer som kan indikera på risken för att våldet ökar, vilka är låginkomst, lågutbildad, hemmafru, skild, har barn, immigranter, äldre, dålig hälsa och blivit utsatta för våld av andra än sin partner. Rodriquez Martinez (2019) i Norden går det att se att kvinnor med låg utbildning löper större risk för att bli utsatta för våld samt att utbildning ökar medvetenheten kring vilka rättigheter en människa har, vad som definieras som rätt och fel. Författarna till denna studie för det som att kvinnor som lever i en annan form av samhällsstruktur möjligen inte är tillräckligt upplysta kring definitionerna av våld i nära relationer, vilket kan resultera i att Sverige och nordiska länder framställs ha en högre andel kvinnor som utsätts för våld, då det finns en medvetenhet kring ämnet.

3.2. Genus

Svensson och Gunnarsson (2018) tar upp kritik kring den svenska jämställdhetspolitiken och lagstiftningen för att inte vara tillräckligt radikala, en av de viktigaste invändningarna är den gradvisa övergången från en strukturell förståelse av kön jämlikhet till ett mer individualistiskt perspektiv. Serrano-Montilla et. al. (2020) redogör att länder som var mer feministiska och jämställda, var mer benägna att ta till rättsliga åtgärder och ge formell hjälp som en reaktion på våld i nära relation. Detta presenteras i artikeln som en indikation på att kulturen som råder i landet med värderingar, praxis och normer som etablerats i den sociala miljö och som följs av majoriteter av medborgarna bidrar till förståelsen för våld kopplat till kön och att typen av hjälp förändrades i enlighet med könsrelaterade makrosociala ideologiska egenskaper (Serrano-Montilla et. al., 2020).

I Magrin och Oliveiras (2023) studie framkommer att männen förknippade våld i en nära relation med det fysiska våldet, endast några deltagare förknippade det även med det psykiska eller verbala våldet. Handlingar som svordomar, förföljelse eller stötande ord mot kvinnor erkänns inte som våld. En riskfaktor som nämns är den kulturhistoria som finns, som ger tillåtelse att attackera kvinnan. Magrin och Oliveiras (2023) lyfter även att mannen skyddas av ett system som är skapat och upprätthålls av just männen. En samstämmighet framkommer kring att det finns en förväntan att upprätthålla macho-dragen som går i arv från äldre manliga släktingar. Några lyfter att det blir en påtvingad roll att ha styrka, mod och maskulinitet och en rätt till att vara våldsam och högljudd. De säger att det är bra att det finns ett samhälleligt fokus på att förändra, att ha respekt för alla och se kvinnor som jämlikar, men att det kan finnas en tendens att se kvinnan som ett objekt, som ska reagera som mannen vill. Även Sáenz och Haslam (2024) tar upp att det framkommer tydliga korrelationer mellan objektifieringen av kvinnan och våldet mot henne, män med starkare tendenser till denna undermedvetna objektifiering är mer benägna att använda fysiskt våld då objektifieringen möjliggör våldet. Objektifiering innebar att det starkt kopplades till ett fokus på utseende samt en subtil avhumanisering och är djupt rotade i kultur och samhälle som uppehålls bland annat av ett ständigt fokus på kvinnors utseende.

3.3. Processerna i en parrelation med våld

Hulley et. al. (2022) beskriver i sin forskning att flera kvinnor började normalisera våldsamma förhållanden redan från barndomen, genom att antingen bevittna våld mellan föräldrar eller att själva bli utsatta. Detta kan leda till lägre självkänsla och en minskad motståndskraft mot framtida våldsrelationer. Rodriquez Martinez (2019) beskriver att kvinnor som upplevt våld av andra än sin partner löper större risk att utsättas för våld i framtida relationer, vilket också stöds av Cervantes och Sherman (2021), som beskriver hur tidigt våld kan normaliseras och öka risken för våldsamma parrelationer som vuxen då våldet förväntas höra till en romantisk relation. I Wilson et. al. (2023) studie kring normaliseringsprocessen visar det hur makt och kontroll utövas kopplat till det ekonomiska våldet, som innebär att ekonomin används för att förtrycka eller kontrollera partnern. Studien visar hur mannens kontrollerande beteenden först romantiseras som en beskyddande och omhändertagande samt normaliserades genom traditionella könsroller. Wilson et. al. (2023) beskriver även hur subtil upptrappning gör det svårt att skilja på vad som är normalt och vad som är våld, samt hur mannen växlar mellan att vara en förövare och en offerroll för att manipulera kvinnan.

Cervantes och Sherman (2021) beskriver hur kvinnor utvecklar ett känslomässigt beroende av sin förövare, vilket förstärks av en minskad självkänsla och förlust av mening i livet och hur våldet bagatelliseras. Heron et. al. (2022) undersökte varför kvinnor stannar i våldsamma relationer och fann att internaliserad skuld ofta var en orsak, där kvinnorna kände ansvar för männens våldsamma beteende. Vidare visade resultatet att kvinnorna använde olika strategier för att klara av att stanna i relationen, kärleken till mannen och tron på hans förändring var bidragande faktorer. Ekonomiskt beroende, brist på eget boende eller jobb samt social isolering försvårade även möjligheten att lämna. Cervantes och Sherman (2021) beskriver fortsatt att brytpunkten ter sig olika beroende på vem som utför våldet, är det pappan som utför våldet lämnar kvinnan relationen på grund av våldet men är det i stället en partner så är det andra orsaker som gör att kvinnan väljer att lämna, då våldet blir normaliserat. Det kan till exempel vara otrohet, drog- och alkoholmissbruk eller att skydda barnen som kan vara avgörande för att lämna relationen, men att det sällan är själva våldet mot kvinnan själv som är orsaken. Cervantes och Sherman (2021) beskriver även att när våldet utförs av en partner och våldet blivit normaliserat bidrar det till att kvinnor har svårare att identifiera sig som *våldsoffer*, då dem förminskar våldets innebörd och lägger skulden på sig själv. Detta resultera sedan i större skador på kvinnornas emotionella- och mentala status. Hulley et. al. (2022) lyfter att männen i flera fall kan använda sig av skrämstaktik genom att hota med ett eftervåld, vilket i sin tur gör att kvinnorna inte vågar att lämna. Partnern kan även hota med självskadebeteende och genom skuld känslor få kvinnorna att stanna. Dziewa och Glowacz (2021) beskriver att eftervåldet kan bli minst lika våldsamt om inte mer påfrestande för kvinnorna. Även Hulley et. al. (2022) indikerar på att kvinnorna i studien led av kraftig ångest inför försöken att lämna då de redan visste vad deras partner var kapabel till. Vikander et. al. (2023) lyfter att det är svårt att bara bryta kontakten med sina förövare, att bryta kontakten helt resulterade i att förövaren triggades ytterligare. Fortsatt framkommer det hur kvinnorna hittade strategier att klara av våldet samt att förstå hur de inte skulle trigga partnern. När kvinnorna till slut lämnade fortsatte strategierna för att undvika våldet genom att till exempel förändra sina vanor som ex-partnern var medveten om, säkra hemmet genom att ändra lås, stänga igen brevinkast och dra för gardiner.

En gemensam nämnare i Dziewa och Glowacz (2021), Vikander et. al. (2023) och Hulley et. al. (2022) är behovet av kontakt med myndigheter, Vikander et. al. (2023) och Hulley et. al. (2022) betonar att kontakten med myndigheter ofta är bristfällig, där kvinnorna inte blir betrodda eller där det saknas kunskapen kring hur våldet kan yttra sig, vilket gör att

myndighetspersonerna som polis och socialarbetare inte ser mellan raderna. Även Vikander et. al. (2023) lyfter att stödet för kvinnorna i hanteringen av gemensamma vårdnad av barn inte är tillräcklig, vilket gör att kvinnorna utsätter sig och barnen för svåra oönskade situationer. Eftervåldet är svårt att ta sig igenom, Hulley et. al. (2022) redogör för att deras studie visade att kvinnor som engagerade sig i aktiviteter de upplevde som meningsfulla eller som valde att utbilda sig, upplevde detta som en hjälp på vägen mot återhämtning.

3.4. Sammanfattning av forskningsläget

Sammanfattningsvis belyser tidigare forskning flera viktiga aspekter kring våld i nära relationer, inklusive hur samhällets normer och värderingar påverkar individens upplevelse och objektivering av utsatta kvinnor. Trots framsteg inom jämställdhet är våld i nära relationer fortfarande ett problem, påverkat av könade processer och maktobalans. Normalisering av våld, både på individ- och samhällsnivå, försvårar kvinnors möjlighet att lämna destruktiva relationer och ökar risken för återupprepning av våld. Detta understryker behovet av att utmana rådande normer för att skapa en jämlik och våldsfri framtid.

En sammanvägd bedömning av artiklarna visar att de ger en bred bild och bidrar med information som krävs för att stödja vårt forskningsområde och belyser ämnet i flera olika kontexter. Den tidigare forskningen stärker undersökning genom att vara utförd i närtid samt belyser ämnet i en nordisk kontext men även med ett internationellt perspektiv. Forskningen har även en samstämmighet kring den komplexitet som råder kring mäns våld mot kvinnor i nära relationer, vilket underbygger ämnet och visar att det finns mycket kvar att utforska för att förstå de utsatta kvinnornas perspektiv.

Det sociala arbetet behöver bli bättre på att fånga upp dessa kvinnor och hitta arbetssätt som på bästa möjliga sätt kan möta och stötta kvinnan i hennes situation och öka hennes möjligheter att lämna förhållandet innan allt för stora konsekvenser utvecklats. Studien bidrar med en inblick i hur normaliseringen av våldet gör att kvinnorna stannar. Det sociala arbetet kan ta inspiration från det samt att de kan ta lärdom från de nu framtagna resultatet som även visar delar av egenskaper som träder fram hos de inblandade parterna.

4. Teori

Nedanstående teorier kompletterar varandra med en samhällelig syn från den feministiska teorin, där den hierarkiska strukturen lyfts och återspeglas i de intima relationerna, vilket bidrar till en förståelse för hur maktnivåerna från samhället bibehålls i relationerna.

Normaliseringsperspektivet ger ett djup i förståelsen för processen som kvinnorna genomgår. Teorierna bidrar till en nyanserad bild och en grundförståelse för kvinnornas problematik.

4.1. Feministisk teori

Enligt Dominelli (2002) är det feministiska perspektivet ett kraftfullt verktyg för att förstå kvinnors erfarenheter och ge en röst åt kvinnor i ett samhälle där männen dominerar.

Perspektivet hjälper oss att erkänna könsbaserade maktrelationer och hur dessa relationer påverkar både män och kvinnor, särskilt när det gäller deras förmåga att forma sina liv. Det feministiska synsättet ger en förståelse för hur sociala kontexter bidrar till konstruktionen av kön och dess ojämlikheter. Dominelli (2002) ger även ett perspektiv på det sociala arbetets mening och inflytande utifrån den feministiska kontexten, där det lyfts att det sociala arbetet tenderar att lägga stort fokus på kvinnans moderskapsförmåga vilket förstärker synen på könsstereotypa roller. Dominelli (2002) lyfter att det feministiska synsättet lägger fokus på att belysa kvinnors perspektiv, där kvinnorna historiskt förväntades vara vårdare, ta hand om hushållet, män, barn och äldre och som förutsätter ett beroende av mannen, som till viss del lever kvar i dagens samhälle. Dominelli (2002) problematiserar maskuliniteten snarare än män och hon lyfter begreppet hegemonisk maskulinitet, där mannen identifierar sig själv som det överlägsna könet och försörjare och beskyddare för kvinnorna och barnen. Dominelli (2002) lyfter att männen fortfarande tenderar att agera från privilegierade positioner där deras överlägsenhet över kvinna tas som given. I och med detta får kvinnan en insider- och outsiderroll, som insider i hemmet och familjen, då kvinnan ofta har mer ansvar och på så sätt en del makt att utforma hemmet och besitta en viss del av autonomi, men som outsider i den offentliga miljön där hon hålls utanför den makt som mannen besitter. Dominelli (2002) diskuterar även de som hävdar att feminismen är passé och att vi lever i en postfeministisk värld. Men för många känns detta synsätt främmande, då feminisering fortfarande är ett aktuellt fenomen och kan se olika ut beroende på land och kontext, kopplat till frågor om fattigdom, ökande nivåer av sexuellt våld och en hotad försörjning av staten.

Ett av perspektiven som Hooks (2021) beskriver är en feministisk rörelse som är inriktad på att bekämpa våld och påtalar att mäns våld mot kvinnor inom familjen är ett uttryck för männens herravälde. Hon lyfter att ideologin om männens överhöghet har bidragit till att upprätthålla våldet som ett sätt för män att kontrollera kvinnor. Hooks (2021) betonar vikten av att se våldet som ett system, snarare än att enbart koppla det till sexistiska stereotyper. Hon påstår att det inte innebär att förminska männens våld mot kvinnor, men att vi måste utmana den socialisering som lär oss att våld och tvång är acceptabla sätt att upprätthålla makt. En sådan förändring kräver en kamp mot alla former av hierarkiska maktstrukturer. Hooks (2021) argumenterar för att den västerländska kulturen bygger på en hierarkisk struktur som genomsyrar våra institutioner och därmed våra relationer. Hon beskriver att våra interaktioner, som mellan arbetsgivare och anställda, långivare och låntagare, politiker och medborgare, sker inom en kontext där makt och dominans är etablerade och upprätthålls av de som styr. Då det blir så invariant så återspeglas dessa hierarkiska strukturer även i våra familjerelationer, där makten bibehålls genom hot om straff om den rådande ordningen utmanas.

4.2. Normaliseringsperspektivet

Lundgrens (2022) utveckling av normaliseringsperspektivet grundar sig i hennes tidigare forskning med ursprunget ur den feministiska orienterade våldsforskningen, vilket ger en naturlig övergång mellan de teoretiska perspektiven. Enligt Lundgren (2022) kan våldet ha flera olika utformningar och ger då olika former av skada på offret, dock visar det sig att våldsoffren tänjer på sina gränser och formar våldet till en normal del i vardagen. Genom att förstå hur normaliteten i våldsoffrens livssituation ser ut kan en övergripande förståelse för våldets normaliseringsprocess skapas. Lundgren (2022) för även fram att de stereotypa bilderna av de biologiska könen man och kvinna, skapar en acceptans kring våld. Historiskt förväntades män vara stora och starka, vilket till viss del lever vidare. Mannen behöver sin motspelare i kvinnan som ska behaga och vara mannen underordnad. Genom att det har varit den sociala normen i århundraden är föreställningarna av könen svåra att bortse, det ligger en acceptans i samhället att mannen kan/ska bruka våld för att skydda familj. Gränsen är då inte långt bort att bruka våld inom familjen för att genom dennes ögon skydda bilden av vad som är viktigt. Lundgren (2022) för fram att trots satsningar på jämställdhet så är mäns våld mot kvinnor fortsatt ett problem och att det kan pågå i det dolda. Ett problem är att kvinnorna inte känner igen sig i samhällets stereotypa bild av ett våldsoffer eftersom denna bild inte

överensstämmer med deras egen upplevelse, det blir då svårt att identifiera varningssignalerna i början, vilket i sin tur leder till att gränserna i relationen gradvis förskjuts. Moser Hällen och Sinisalo (2018) tolkar Lundgrens forskning om våldsutsatta kvinnor och hur normaliseringsprocessen påverkar utvecklingen av våldet i nära relationer, där gränsdragningarna om vad som är acceptabelt eller inte suddas ut successivt. Kvinnan hamnar även i ett läge där hon rättfärdigar mannens handlingar med förklaringar om att det är kvinnan själv som har gjort fel.

Lundgren (2022) framför att små saker accepteras och utvecklas att bli mer komplex och farlig med tiden, i och med att kvinnorna blir så pass nedbrutna att deras gränsdragningar för vad som är okej eller inte förflyttas, vilket ger mannen spelrum att utöka makten. Lundgren (2022) lyfter även att olika formerna av våld som männen utför manipuleras även kvinnorna till att förväxla våldet med ömhet och kärlek, vilket bidrar till att våldet blir en normal del i deras vardag där gränser förskjuts. Handlingarna skapar även utrymme för mannen att isolera kvinnan från vänner och familj, detta gör att kvinnan inte har någon annan att ty sig till utöver sin förövare, en psykisk och mental nedbrytning sker som mannen kan utnyttja ytterligare för att få vara den viktigaste delen i kvinnans liv. Lundgren (2022) för även fram att den nedbrytande processen som förekommer i förhållanden med *våldsutövare* skapas även en internalisering av kvinnan, kvinnans liv och åsikter är mannens, vilket gör att det även blir svårt för kvinnan att förstå att det som sker är fel. Internaliseringen skapar även svårigheter om hon tar sig ur förhållandet, vem är hon och vad är hennes egna värderingar i livet.

Lundgren (2022) lyfter att våldsoffer kan tolka våldshandlingar som att utövaren tappat kontrollen men i regel har våldsutövaren kontroll över sina handlingar, vad våldsutövaren gör samt hur mycket bestraffning denne utför är ett sätt att begränsa offrets handlingsutrymme, vilket medför att utövaren är medveten. Skiftningar i kärlek och våld spelar även in där, skiftningarna kan liknas med hur människor som blir utsatta för tortyr ändock kan komma att visa tillgivenhet till sin våldsutövare. Växlingen gör att offret ser de bra sakerna och hittar anledningar att rättfärdiga våldshandlingarna, även relaterad till Stockholmssyndromet (Lundgren, 2022).

Lundgren (2022) lyfter att offren för våld i nära relation är i behov av att de professionella de möter har en kunskap inom normaliseringsprocessen för att kunna hjälpa, genom att våldet i relationen normaliserats ser inte offren det allvarliga i olika händelserna om en professionell enbart frågar om just en, händelserna kan även nedtonas för att inte partnern

ska åka fast. Har den professionella som möter offren en förståelse för normaliseringsprocessen offren går igenom kan de med rätt frågor och bemötande nå offren eller åtminstone så ett frö för att de ska kunna lämna relationen.

5. Metod

5.1. Design

Studien grundar sig i en kvalitativ ansats, vilket enligt Bryman (2018) sin tyngd i förståelsen för den sociala verkligheten. Grunden är att skapa en mer djupgående, tolkande och nyanserad förståelse av sociala fenomen, och att utforska mening och erfarenheter.

5.2. Självbiografier

Författarna till denna studie valde självbiografier som källa till material, där angreppssättet kopplas till Tenngarts (2008) resonemang om läsning och litteraturförståelse. Enligt Tenngart (2008) finns det flera olika anledningar att läsa litteratur, bland annat för att utmana sin egen förförståelse och världsbild. För att kunna ta sig an litteraturen på ett professionellt sätt och verkligen förstå dess djup, betonar Tenngart (2008) vikten av att ha en förförståelse för den kontext som ämnet rör. Denna metodik var relevant för denna studie, då författarna är socionomstudenter med en viss förförståelse för ämnet socialt arbete samt för våldsutsatta kvinnor. Vidare framhåller Tenngart (2008) att litteraturen bör läsas på ett systematiskt sätt, där läsaren aktivt definierar, kategoriserar och analyserar innehållet. Författarna har genomfört en strukturerad och analytisk läsning av självbiografierna för att slutligen kunna dra meningsfulla slutsatser relevanta för studiens syfte. Självbiografier hör enligt Bryman (2018) till typen personliga dokument, en form av dokument som inte är skapat för forskning, men som bara väntar på att bli insamlat och analyserat av samhällsforskaren. Öberg (2022) lyfter att självbiografien kan liknas med en livsberättelse, en berättelse skapad som en social handling, alltså personens fria berättelse om sitt liv. Därför har författarna valt just självbiografier som analysenhet, för att få ta del av kvinnornas upplevelser av våld i deras relationer.

5.3. Urvalskriterier

Nedan följer de urvalskriterier som författarna utgick ifrån vid val av litteraturen till studien.

Självbioografi: Då specifikt kvinnor som har publicerat sin berättelse i en självbiografi som är publicerad på svenska. Biografierna skulle beröra kvinnornas upplevelser av våld i nära relation.

Mäns våld mot kvinnor: Kvinnors som är våldsoffer i en heterosexuell parrelation. Detta för att skapa en uppfattning om vad dessa kvinnor går igenom.

Boende i Sverige: För att få en bild av våldsutsattheten som kvinnor upplever i samhället vi så småningom kommer vara yrkesverksamma i, kommer fokuset ligga på att litteraturen ska basera sig på kvinnor som bor i Sverige.

Våldet utfört i närtid: Böcker publicerade från 2019 och framåt, detta då vi började fundera kring vår sökning i slutet av 2024 och då valde 5 år tillbaka i tiden, samt att händelserna som beskrivs ska ha skett i närtid.

Ljudbok: Biografierna ska även finnas som ljudboks alternativ för att underlätta processen vid analysen då vi fick stöd i att även kunna lyssna på materialet.

Självbiografier med flera livshistorier: Då författarna hade fokus på självbiografier med ett begränsat antal informanter så ville dem fånga in flera kvinnors röster för att även få en bredare förståelse och fler perspektiv.

Exkludering: annan typ av partnervåld, som i samkönade relationer, hedersvåld eller om mannen är våldsutsatt. Boende i andra länder, externa perspektiv så som anhöriga eller professionella syn på fenomenet.

5.4. Sökstrategi

Studien bygger på ett målstyrt urval som Bryman (2018) beskriver grundar sig i medvetna val av informanter som var relevanta för forskningsfrågan, vilket även sätter forskningsfrågan i centrum. För att få fram de slutgiltiga självbiografierna användes Libris som sökbas som är en offentlig söktjänst och Sveriges nationella bibliotekskatalog. I sökningen användes urvalskriterierna ovan samt att litteraturen ska kunna besvara studiens forskningsfrågor. I den initiala sökningen användes begreppen självbiografi* och parrelationer* som centrala sökord. För att bredda vår sökning och fånga en större del av fältet tillämpades trunkering, vilket möjliggjorde inkludering av olika grammatiska ändelser och variationer på de valda sökorden. Sökningen resulterade i ett totalt antal av 41 relevanta träffar. Efter att ha genomfört en granskning av resultatet utifrån studiens inklusions- och exklusionskriterier föll 35 självbiografier bort. För att utse det slutgiltiga materialet kontrollerade författarna ljudboksalternativ, vilket då resulterade i att ytterligare 4 föll bort vilket resulterade i två självbiografier (se tabell 1).

I den andra sökningen tillkom ytterligare ett inklusionskriterie; att inkludera litteratur som representerar flera kvinnors röster, detta för att få flera perspektiv. Författarna undersökte

vilka sökord som de två tidigare valda självbiografierna hade, där dem valde att gå vidare med sökorden våld i nära relation* och misshandlade kvinnor*, vilka var relevanta för vår studie. Sökningen resulterade i en träff på 13 böcker. Efter den träffen gick författarna igenom samma urvalskriterier som vid den första sökningen samt att det skulle handla om flera kvinnor i samma bok. Detta resulterade i en biografi (se tabell 1). Dock har denna biografi även anhörigas vinkling samt tre kvinnors historier som utspelar sig utomlands eller under hedersrelaterat våld samt en psykologs förklaring på problematiken, vilket exkluderas ur materialet.

I tabell 1 framgår det tre slutgiltiga valen av självbiografier samt de sökord som tillämpades för att komma fram till biografierna och mängden träffar sökorden resulterade i.

Tabell 1

Urval av biografierna

Sökord	Träffar efter		
	Träffar	urvalskriterierna	Valda självbiografier
Självbiografier*	41 st	2 st	"När livet vände- med ärr i själen"
Parrelationer*			"För ditt eget bästa"
Våld i nära relation*	13 st	1 st	"Vi bryter tystnaden"
Misshandlade kvinnor*			

5.4.1. Urval och material

Pia Johansson har tillsammans med Anna Carsall skrivit "För ditt eget bästa" (2019). Boken skildrar Pias liv med och efter den partner hon trodde var den rätta. Pia har fyra barn från två olika förhållanden, varav de två äldsta har flyttat hemifrån. När Pia träffar Fredrik har hon nyligen separerat från de yngsta barnens pappa, vilken hon har en god relation till. Pia driver en frisörsalong som hon är stolt över. Under det fem år långa förhållandet med Fredrik försämrar relationerna till barnen och andra familjemedlemmar då Fredrik kräver hennes tid, vilket även resulterar att företaget avvecklas. Relationen präglas av en pendling mellan ömhet och våld, dyrkan och sexuella kränkningar. Trots flera försök att lämna honom dras hon tillbaka av hans manipulativa beteende. Till slut lyckas Pia bryta sig fri och påbörja sin resa

mot läkning, vilket uttrycks som att vara en början på det riktiga helvetet då Pia blir väldigt sjuk.

Pia Eklund skildrar 12 våldsutsatta kvinnors röster i ”Vi bryter tystnaden” (2020). Kvinnorna som representeras har alla lämnat sina partners. Kvinnorna hade välfungerande liv med goda relationer till familj och vänner samt goda boende- och arbetsförhållanden innan de träffade sin föröväre. Yrken som förekommer är lärare, verksamhetschef, undersköterska, egenföretagare, fritidsledare, konsult, säljare, ekonomiassistent samt inom hälso- och friskvård. Förhållandena är olika långa där några av kvinnorna lämnat efter något år och andra som levt med partnern närmare 30 år, vilket resulterar i att våldsprocessen ter sig olika dock med liknande utfall. Kvinnorna beskriver hur de blir tagna med storm i början av relationen och hur relationen successivt skiftar till ett levande helvete, där olika former av våld beskrivs: fysiskt, psykiskt, sexuellt, ekonomiskt, digitalt och eftervåld. Eftervåldet framställs som det svåraste, där mannen fortsätter trakassera även efter att kvinnan lämnat.

Erika Pragler har skrivit ”När livet vände- med ärr i själen” (2019). Erika är en kvinna med två barn som nyligen separerat från barnens pappa när hon träffar Drömprinsen. Hon är inte ute efter att träffa någon utan är en social kvinna som vill komma ut och roa sig och av slumpen träffar hon mannen som tar henne med storm. Erika har barnen varannan vecka och lever ett varannan vecka liv med Drömprinsen tills att han kräver mer av hennes tid, vilket blir svårt att balansera med barnen och jobbet, Erika har bakgrund i att föreläsa samt arbete med människor i olika former. Förhållandet med Drömprinsen varade i sju år, vilka präglades av skiftningar mellan kärlek och våld. Våld som även Erikas barn blev vittnen till samt offer för. Erika försöker lämna förhållandet flera gånger men kommer tillbaka igen. Efter den slutgiltiga misshandeln startar en 17 månader lång rättsprocess som bidrar till att Erikas läkningsprocess och liv sätts på paus.

5.5. Databearbetning och dataanalys

Enligt McCaig och Dahlberg (2010) är det svårt att exakt definiera när dataanalysen börjar inom den kvalitativa forskningen, eftersom författaren ofta redan vid insamling funderar över materialets mening och hur det kan förstås. I denna studie har författarna löpande diskuterat biografierna och hur de kan förstå litteraturen. För att analysera materialet använde författarna en tematisk analys där teman som upprepats identifierats, exempelvis likheter och skillnader i händelser, samt områden som belyses extra i någon av biografierna. Det viktigaste i att analysera och framställa data blir att skapa teman som besvarar forskningsfrågorna vilket

författarna gör i enlighet med McCaig och Dahlberg (2010) genom att löpande ställa frågorna till sig själva och texten, om det är relevant för studien. Författarna följer Brymans (2018) referensram genom att ange källor för det extraherade materialet, hålla språket nära ursprungsmaterialet, använda få citat och förkortningar vid tematisering. Även vikten att förstå materialet och att återkomma löpande till materialet för att identifiera relevanta teman och att även ta med andra kopplingar eller material som sticker ut som kommer kunna tolkas och ställas mot tidigare forskning. Författarna har även enligt Bryman (2018) tagit i beaktning att en repetition av ett återkommande begrepp inte automatiskt är fullgoda kriterier för att skapa ett tema, utan det måste även vara relevant för undersökningen forskningsfrågor och fokus.

Författarna läste en bok i taget och löpande under läsningen har dem markerat viktiga passager för att kunna förstå innebörden av texterna. Författarna har varit noga med att inte enbart extrahera ett ord och begrepp, utan snarare meningen och sidnummer för att förstå innebörden av vad som extraherats samt snabbt kunna gå tillbaka till rätt sida. Under hela processen har frågeställning varit nära tillhands för att säkerställa att materialet är relevant för studien samt kopplingen till de teoretiska ramarna. Efter varje bok har författarna gått igenom och analyserat anteckningar, och därefter kodifierat dem i ett excel-dokument. Det skapades även en kolumn i dokumentet med material som stack ut lite extra men inte besvarade forskningsfrågan, författarna anser dock att fynden är av relevans att lyfta. Efter att alla koder från biografierna analyserats där likheter och olikheter urskilts, skapades tre teman med två-tre underteman vardera. I samband med de gemensamma genomgångarna av materialet har författarna aktivt letat efter återkommande mönster och tematiska koder som framträder flera gånger i grundmaterial. Samt hur och i vilken grad dessa kan kopplas till den feministiska teorin och normaliseringsperspektivet.

5.6. Metodologiska överväganden

Valet av analysmetod i denna studie var tematisk analys, vilket är en flexibel metod utan fasta procedurer, vilket Bryman (2018) menar kan göra den något underutvecklad. För att hantera detta har författarna noggrant dokumenterat och stämt av proceduren under arbetets gång.

För att stärka trovärdigheten har författarna noggrant återgett innehållet i självbiografierna utan att förändra deras innebörd, särskilt vid citat som kan förlora sin betydelse om de tas ur sitt sammanhang. Bryman (2008) diskuterar två aspekter av trovärdighet, att texten ska återspegla författarens tankar och känslor samt att texter tolkas

olika beroende på läsarens bakgrund och intressen. Enligt Tenngart (2008) påverkar läsarens sociala och kulturella kontext den tolkningen som läsaren gör av texten och att det även är viktigt att beakta vem texten är riktad till. Författarna fokuserar på tillförlitlighet som enligt Bryman (2018) omfattar trovärdighet, överförbarhet, pålitlighet och konfirmerbarhet. Trovärdigheten stärks genom att korrekt återge innehållet i självbiografierna. Överförbarhet handlar om i vilken grad resultaten kan tillämpas på andra sammanhang, vilket begränsas av studiens urval, strävan är snarare att ge en detaljerad beskrivning av deltagarnas erfarenheter för att bidra till en djupare förståelse. För att säkerställa pålitlighet har författarna dokumenterat forskningsprocessen tydligt och kontinuerlig handledning för att granska arbetet, samt att arbeta självkritiskt för att minimera risken för feltolkningar. Bryman (2018) tar upp autenticitetskriteriet, att den påstådda författaren verkligen berättar sin historia och hur stor inverkan andra haft på skrivprocessen och utformandet. Författarna tog detta i beaktning då böckerna hör till den skönlitterära typen och bygger på kvinnors berättelser. Det framgår i böckerna att anonymisering skett och vissa saker förändrats, men att det huvudsakliga händelserna är autentiska.

Det finns en begränsad representation då röster från marginaliserade kvinnor saknas, vilket kan ge en snedvridning då det finns brister i urvalets mångfald. Författarna har även i beaktning att då självbiografierna är personligt berättade av kvinnorna vilket kan innebära att de inte nödvändigtvis ger en helt objektiv tolkning av händelser, utan framställer dem utifrån deras egen förståelse och känslomässiga bearbetning.

Eftersom författarna tolkat kvinnornas berättelser får dem deras syn på männens beteenden, vilket innebär att mannens perspektiv inte framställs. Därför lyfts inte komplexiteten i männens livssituationer så som arbete, relationer, psykiska mående, beroendeproblematik eller andra aspekter som skulle kunna bidra till mannens agerande. I denna studie lyfts mannens våldsamma agerande, vilket ger en vinklad bild på mannen i fråga, som inte enbart är en våldsutövare. För studiens syfte är det inte relevant att inkludera mannens synvinkel, även om författarna är medvetna om att andra perspektiv kan finnas.

Slutligen påverkar författarnas förståelse hur materialet tolkats, även om eftersträvan att gå in med en neutralitet till materialet varit fokus. Det kan även påverka att båda författarna är kvinnor och socionomstudenter, samt utifrån livserfarenheter som kan påverka uppfattning och tolkning av materialet. Det kan på grund av ovanstående förhållanden inte uteslutas att resultatet innehåller en viss bias trots författarnas ansats till neutralitet.

De valda biografierna anonymiserar förövare, anhöriga och orter för att minska risken att inblandade pekas ut. Två av böckerna har dock kvinnornas namn med då det står som författare vilket gör att det går att ifrågasätta anonymiteten, de som är viktigt att tänka på är att det är kvinnornas liv som beskrivs.

6. Etiska överväganden

Vetenskapsrådet (2024) lyfter fram fyra grundprinciper för god forskningssed: tillförlitlighet, ärlighet, respekt och ansvar. Forskarens etiska ansvar innefattar att säkerställa deltagarnas välbefinnande och skydda deras rättigheter. Ärlighet och transparens vid publicering av data är också viktiga. ALLEA (2023) framhåller att skyddsåtgärder behöver beaktas för att framställningen av forskningsobjektet ska vara korrekt i enlighet med rättsliga föreskrifter samt etiska principer. Forskaren måste även säkerställa att materialet behandlas omsorgsfullt och med respekt.

Ämnet våld i nära relationer är ett känsligt ämne som kan väcka starka känslor hos de berörda individerna. Genom att använda redan publicerat material behöver aktiva deltagare inte genomgå en känslprocess, men författarna måste ta hänsyn till det ansvar som följer med att porträttera detta material på ett rättvist sätt så att forskningsobjektet inte skadas. ALLEA (2018) påpekar också att öppen data kan förvrängas och missbrukas, vilket kan leda till vilseledning både för individen och för samhället.

I denna studie har etiska överväganden gjorts vid valet att analysera självbiografier för att närma sig det komplexa och känsliga ämnet våld i nära relationer. Diskussioner har förts kring hur berörda individer ska framställas. Framställningen kräver respekt från författarna, eftersom individerna i fråga inte kan yttra sig om ändringar eller om publiceringen av sina självbiografier. Att publicera en självbiografi för att belysa ett ämne innebär inte nödvändigtvis att den ska användas för vidare studier.

Författarna har förhållit sig till Högskolan Dalarnas krav kring forskning och genomfört en intern granskning, vilket resulterade i att studien inte kräver etikprövning (se bilaga). Endast relevant information från självbiografierna har använts i studien, och författarna har varit medvetna om att deras förförståelse inte ska påverka materialet. Materialet ska få stå för sig själv. Det innebär att författarna också måste reflektera över hur individer framställs. Männerna i fråga porträtteras ur den våldsutsatta kvinnans perspektiv, vilket innebär att stora delar av deras identitet försvinner, och att männen inte har valt att bli framställda varken i självbiografi eller studie. Författarna vill även påpeka att kvinnorna i böckerna har kommit olika långt i sina normaliseringsprocesser, vilket påverkar de extraherade resultaten. För att ge kvinnorna en rättvis bild av sina historier bör böckerna läsas i sin helhet.

7. Resultat och analys

Genom en genomgående analys av materialet har tre huvudteman skapats, våldets ansikte, kvinnans tolkning av mannens våld och våldet blir vardag. Dessa går att se med dess subteman i tabell 2.

Tabell 2

Resultat av tema och subtema

Temat	Subtema
Våldets ansikte	Mannen som drog Avgiftningens konsekvenser
Kvinnans tolkning av mannens våld	Mannens värderingar Mörker och hot Kicken att utöva kontrollen
Våldet blir vardag	Kvinnan blir avskärmad från nära och kära Skapa osäkerhet Hoppet

7.1. Våldets ansikte

Våldets ansikte underbyggs av två subteman, mannen som drog och avgiftningens konsekvenser. Temat innefattar hur våldet var under förhållandet med dess olika förlopp och hur känslorna hos den våldsutsatta kan liknas med ett beroende. Temat innefattar även en skildring av hur våldet försätter även efter att offret lämnat relationen och hur livet på olika sätt förändras. Kvinnorna nämner hur det latent våldet påverkar dem, att ständigt vara tillgänglig och den hårfina gränsen mellan kärlek och beroendet av mannens bekräftelse, oavsett om bekräftelsen är av våldsam karaktär eller av ömhet.

7.1.1. Mannen som drog

Flera av kvinnorna berättar om hur de i början av relationen blir tagna med storm, att de inte förstod hur de haft sådan tur att träffa en man som är så fantastisk, om det var något negativt i

början av relationen så kunde kvinnorna bortse från det, eftersom männen var så övertygande och kärleksfull. Männens värderingar och åsikter ändras i tid och otid och kvinnorna har fullt upp med att hänga med vad som gäller för att anpassa sig efter mannen, anpassningen sker stegvist, vilket gör att kvinnorna inte förstår vad de utsätts för samt att gränserna hos dem successivt förskjuts. Ofta börjar våldet smygande med muntliga kränkningar som sedan går vidare till andra former av våld. Pia beskriver ”Om man blir kränkt under en längre tid blir det successivt det normala” (Johansson & Carsall, 2019, s. 122). Några av kvinnorna framför att de i efterhand förstod att det de gått igenom inte var normalt men att det blev normalt för deras relation. Det nämns även att i början av förhållandet fanns det en attraktion till mannens komplicerade natur. Detta har gjort att flera av kvinnorna dras in förhållandet med en bild av att mannen kan vara svår men att de ser detta som tilltalande. Pia förklarar ”Nittionio procents kamp för en procents bekräftelse. Den där sista procenten vägde upp för allt det andra” (Johansson & Carsall, 2019, s. 228).

Det är en kvinna som får det beskrivet för sig av en utomstående person att det är som att hon lever under ett Stockholmssyndrom, vilket innebär att hon utvecklar kärlekskänslor för sin förövare, dock har känslorna redan kommit innan våldet givit sig till känna i sin fulla prakt. Det kommer även fram hur bra stunder lyfts och dåliga förminsas för att leva kvar i drömbilden av hur förhållandet framställdes, att leva på bekräftelsen som mannen kunde ge. Pia beskriver ”Jag mådde bra av hans godkännande. För en stund kände jag mig trygg. Att få beröm, att känna att Fredrik var nöjd med mig, blev som en drog” (Johansson & Carsall, 2019, s. 103).

Det kommer även fram hur beroendet av mannen och hans bekräftelse skapar en internalisering av mannens egna beroenden, då några av männen har ett sexberoende vilket överförs till kvinnan. I flera av kvinnornas liv skapas ett beroende av sex för att det är där de känner att han ändå uppmärksammar just henne och vill vara med henne.

Kvinnorna i studien har stabila arbeten med varierad eftergymnasial utbildning, bland annat frisör, undersköterska, lärare, verksamhetschef, egenföretagare och ekonomiassistent. Flera av kvinnorna beskriver att männen gör att de till slut slutar med sina arbeten för att kunna ägna all sin tid åt dem. Andra lyfter hur mannens förtryck av kvinnan gör att hon bli sjukskriven och missköter arbetet och på så vis hamnar i en position där hon är beroende av mannen ekonomiskt.

Några kvinnor beskriver hur de känner skam inför sig själv och andra i hur de blir behandlade av partnern och bedyrar i stället hur bra han är och trycker ned sitt egenvärde för

att få vara kvar i mannens värld. Trots situationerna kvinnorna befann sig i under relationerna hittade de vägar att hantera det för att vara kvar i relationen. Jenny beskriver ”Jag började märka ut det i min kalender. En liten blixtn betyder arg, stor blixtn betydde galenarg. Det blev aldrig fler små blixtrar än tre i rad innan jag ritade en stor blixtn i kalendern” (Eklund, 2020, s. 28).

7.1.2. Avgiftningens konsekvenser

Det framkommer att det finns ett före och ett efter förhållandet, alltså att förhållandet är omvälvande och förändrar livet totalt. Tiden efter relationen beskrivs som den värsta delen även om kvinnorna tagit sig ifrån sin våldsutövare. En av kvinnorna uttrycker att hon är kroniskt förstörd, en kvinna berättar att hon fått PTSD efter att hon lämnat relationen. Ytterligare en kvinna uttrycker att om hon blir påmind om mannen så känner hon oro, ilska och ångest. Övergripande framför kvinnorna att de har nått botten och är psykiskt nedbruten av vad de har gått igenom. Pia beskriver ”Att lämna var en sak. Att överleva efteråt en annan. Det var nu det riktiga helvetet skulle börja...” (Johansson & Carsall, 2019, s. 326).

Att acceptera och förstå att det kvinnorna faktiskt har gått igenom är våldshandlingar har varit en svår process för dem, våldet har normaliserats vilket gör det svårt för kvinnorna att definiera sig som offer. Pia beskriver ”...var ingen kvinnomisshandlare. Visst hade han lyft upp mig och kastat in mig i en köksstol, men det var en engångshändelse, det betyder ingenting. Jag var definitivt inget misshandelsoffer. Hade jag varit de hade jag gått på en gång...” (Johansson & Carsall, 2019, s. 133).

Samtidigt som kvinnorna går igenom de splittrade känslorna i att acceptera att de är ett offer har flera en stark separationsångest i att inte få den bekräftelse av mannen som de har kämpat så mycket för att få. Detta gör att de har krävts många försök för kvinnorna innan de slutgiltigt har tagit sig ifrån relationen. Några av kvinnorna har även beskrivit hur de blir sjuka som vid en avgiftning av droger vid separationen från mannen.

Flera av kvinnorna beskriver att bara för att parrelationen är över betyder inte det att våldet försvinner, eftervåldet upplevs i många fall som ännu svårare. Med eftervåld så menar kvinnorna hur våldet på olika sätt fortsätter, det kan vara hot, förföljelse och en oro att mannen ska ta ifrån dem barnen. Flera kvinnor berättar om att det efter relationer befinner sig långt ned på botten psykiskt och behöver då vara stark och ta sig ur den ekonomiska kris som flera av kvinnorna hamnar i. Det framgår hot från männen att de kommer lura av kvinnorna allt om dem lämnar relationen. Kvinnorna uttrycker att de känner en oro för att ta kontakt med

myndigheter, då det känner en skam över situationen de satt sig själva och barnen i, flera är även rädda att förlora sina barn eller att inte bli trodd. Charlotte berättar att hon och hennes man var hos socialtjänsten för samtal gällande en orosanmälan kring barnens hemmiljö ”Socialtjänstemännen frågade om det var okej för oss att sätta in det papperet i en pärm och inte bry oss om det mer,” (Eklund, 2020, s. 60). En kvinna menar att myndigheter varnar i det tysta för denna typ av män och uppmuntrar kvinnan att strida för barnen, men att föräldrarnas rätt till sina barn ofta kan väga tyngre än barnens mående, vilket hon menar kan leda till mannens fortsatta delade vårdnad.

En kvinna lyfter ändå att hon fick stor hjälp hos myndigheter i att ta sig igenom anmälan och rättsliga processer. Medan några av kvinnorna uttrycker att de inte fått den hjälpen av rättssystemet som de hade behövt och hur det känts övermäktigt att klara av att anmäla mannen och gå igenom en rättsprocess.

7.1.3. Teoretisk analys

Resultatet visar att kvinnan anpassar sig för att bevara sin plats i mannens värld, genom att exempelvis betona hans förträfflighet eller förbereda sig strategiskt. Detta kan förstås genom Hooks (2021) syn på mannen som suverän inom det feministiska perspektivet, vilket förklarar kvinnans underordning i relationen. Vidare förtydligar resultatet av Dominelli (2022), som hävdar att feminismen inte är passé då våld och sexuella trakasserier fortfarande är en del av kvinnors vardag i västerländska samhällen. Det innebär att den feministiska kampen förblir relevant men uttrycks i olika former beroende på tid och kontext.

Även om ingen av kvinnorna tvingades in i relationen, reflekterar de över varningstecknen de borde ha lyssnat på men att männen var manipulerande att de förbisågs. Detta kan relateras till Lundgrens (2022) normaliseringsperspektiv, där kvinnorna förväxlar våld med ömhetsförklaringar, vilket får våldet att smyga sig på. Vidare visar Lundgren (2022) hur männens beroenden, exempelvis sexberoende, internaliseras av kvinnorna och på så sätt fördjupar deras beroende av männen. Kvinnorna internaliserar även männens åsikter och värderingar, till den grad att de förlorar förmågan att urskilja sina egna tankar. Detta kan kopplas till Hooks (2021) diskussion om maktrelationer, där kvinnor ofta rättfärdigar mansdominans, som förankras av patriarkala normer som gör kvinnans värde beroende av mannens godkännande vilket vi då tänker blir kopplat till kvinnans hela självbild.

Tolkningen av kvinnornas situation vid relationens slut görs genom normaliseringsperspektivet där Lundgren (2022) beskriver hur våldet över tid blir mer

komplext och farligt och leder till en svår nedbrytning hos kvinnorna. Samhällsbilden av vad som räknas som ett våldsoffer bidrar till att försvåra kvinnornas insikt om sin utsatthet, då de inte känner igen sig med den traditionella offerrollen. Dominelli (2022) lyfter hur den feministiska teorin kritiserar den traditionella sociala ordningen där kvinnan är omhändertagande och beroende av mannen. Hur kvinnan intar en roll att ta hand om mannen och hemmet och identifierar sig med den rollen. Om rollen tas ifrån henne, genom en separation så kan det kännas som att livet eller hennes identitet tas ifrån henne och denna sjukdomskänsla kan uppstå, trots att förhållandet präglats av våld. Dessutom, enligt Dominelli (2022), tenderar myndigheter att fokusera på kvinnans föräldraförmåga och ansvar för barnens situation under en separation vilket bidrar till att förstärka de traditionella rollerna.

I kontakten med myndigheter framträder en tydlig bild av att det krävs en djupare förståelse för hur våld kan bli en del av vardagen och hur föräldrar kan uppträda på ett sätt som verkar normalt trots en våldsamt relation. Detta synsätt stöds av Lundgren (2022), som betonar vikten av att förstå hur våldet normaliseras och utvecklas inom offrens livssituationer för att verkligen kunna greppa komplexiteten i dessa fall. Ett konkret exempel är svårigheten att hantera en orosanmälan, där det kan vara rent olämpligt att samtala med båda föräldrarna i samma rum när oron gäller barnens hemmiljö. Enligt Lundgren (2022) så är det en långsam process att få kvinnorna att inse deras utsatthet och befria sig från mannen när han har en så stark kontroll över deras liv. Samtidigt, enligt Hooks (2021), handlar det om en strategisk och ofta subtil form av kontroll där mannen, genom våld och manipulation, upprätthåller sin position som den dominerande parten i relationen och i samhället.

7.2. Kvinnans tolkning av mannens våld

Kvinnans tolkning av mannens våld underbyggs av tre subteman som är mannens värderingar, mörker och hot och kicken att utöva kontrollen. Temat innefattar hur de utsatta kvinnorna beskriver männens olika sätt att utöva makt över kvinnorna, hans värderingar, oavsett om de ändrar form, internaliseras hos kvinnan. Mannen använder kontrollerande beteenden för att alltid få sin vilja fram och om inte kvinnan anpassar sig så beskrivs hur mannen skiftat till ett mörker, och som kvinnorna uttrycker, ett helvete på jorden.

7.2.1. Mannens värderingar

Flera av kvinnorna berättar om hur mannens värderingar, tankar och vilja blir kvinnans sanning och hur det internaliseras i henne. En kvinna berättar om hur hon planerar hela sitt liv efter mannen och en annan berättar hur hennes sätt att prata förändras och blir som mannens, att hennes egen kvinnosyn förändras och att hon börjar kalla andra kvinnor för hora precis som hennes man. Något som flera av kvinnorna berättar är mannens krav på sex, att det ofta är specifika krav som att det ska ske varje kväll en viss tid, eller att så fort han ställer fram ett visst par skor till henne i trappan så ska dom ha avancerat sex. En av kvinnorna berättar om när mannen var otrogen så skyllde han på henne, då hon inte ställde upp på sex tillräckligt ofta. Cecilia beskriver ”Alla tillfällen när han inte var min prioritering nummer ett straffades på ett eller annat sätt” (Eklund, 2020, s. 191).

Flera av kvinnorna berättar om hur männen försvarar sitt våldsamma och kontrollerande sätt som att det är för hennes eget bästa, att kvinnorna inte förstår bättre. En kvinna berättar att hennes man sagt att hon var unga, naiv och ouppfostrad men att han skulle uppfostra henne. Något som framträder är att samtliga kvinnor berättar att deras män är äldre än de själva, någon är endast ett år äldre men de flesta är 10–15 år äldre än kvinnorna. Några kvinnor berättar hur mannen uttryckt att han måste läxa upp och mästra henne, vilket sker på olika våldsamma vis och att hon ska vara tacksam att han gör detta för henne. En kvinna berättar att hon alltid fick höra att hon var orsaken till om mannen betedde sig illa, att hon var orsaken till att han drack för mycket och att hon var horan som gjorde så att han slog henne. Den behandling förklarades av kvinnan själv som att hon förtjänade det, hon hade ju betett sig avskyvärt.

Flera av kvinnorna berättar även att de utsätts för något som benämns som the silent treatment, att männen inte pratar med dem och ignorerar dem, en av kvinnorna berättar om hur hennes man behandlar hennes som luft emellanåt och till och med kunde stöta in i henne för att verkligen visa att hon inte existerar för honom. En av kvinnorna benämner ett liknande fenomen som withholding, att mannen håller inne med det han tänker och känner och inte delar något med henne vilket blir ett sätt att frysa ut henne. Flera kvinnor berättar hur männen ofta kan försvinna, åka i väg i dagar eller upp till flera veckor och inte meddela när eller om han kommer hem. En kvinna berättar om hur mannen hade detta som bestraffningsmetod, att han vid högtider kunde försvinna.

7.2.2. Mörker och hot

Flera av kvinnorna beskriver hur de kan se en förändring hos männen när de blir arga, en kvinna beskriver det som att hans ögon blir mörka och en annan kvinna att han får ett mörker över ansiktet. Kvinnorna beskriver mannen som att han är två personer, när han går över gränsen och blir arg så tappar han allt logiskt tänkande. Detta liknas av kvinnorna med att mannen enbart använder sin *reptilhjärna* där allt mänskligt förnuft är borta. Sandra framför ”En person som växlade mellan Dr Jekyll och Mr Hyde... ” (Eklund, 2020, s. 79). Pia ”Fick han inte sex varje kväll påverkades hans humör markant” (Johansson & Carsall, 2019, s. 109). Erika beskriver en situation då hennes man blir arg och tar tag i hennes hand och hennes ena nagel ” Han låg över mig, tog ett hårdare tag och efter ytterligare en liten stund var nageln av in till nagelbädden” (Pragler, 2019, s. 74).

Flera av kvinnorna beskriver mannens svartsjuka på olika sätt, en av kvinnorna beskriver den som en patologiska svartsjuka som är sjuklig och helt obefogad. En kvinna berättar att när hon och hennes man är och handlar så går hon in i en annan man, när kom hem kom anklagelser om att hon skulle ha haft sex med mannen. Petra förklarar den ständiga rädslan ”...jag hade varit så nära döden. Han hade med vilja riskerat att göra sina döttrar föräldralösa bara för att han var arg på mig...” (Eklund, 2020, s. 112). Och Erika ”Drömprinsen hamnade ju allt oftare senaste åren i reptilhjärnan, blev allt oftare aggressiv och gick inte att föra en dialog med” (Pragler, 2019, s. 22).

7.2.3. Kicken att utöva kontrollen

Något som framgår från flera av kvinnorna är att de berättar om mannens olika sätt att kontrollera kvinnorna, bland annat genom digital kontroll, att spåra hennes mobil, att hon måste vara tillgänglig dygnet runt, att han granskar eller förbjuder sociala medier. Kvinnorna berättar att detta ger mannen möjlighet att kontrollera var de är samt med vem.

Ett sätt att visa kontrollen som en av kvinnorna berättar var att familjemedlemmarna hade olika förhållningsregler, trots att de bodde under samma tak, då mannen fick duscha hur länge han vill men att kvinnan och barnen endast fick duscha tre minuter var. Eller hur han fick ta pengar från deras gemensamma konto att tanka bilen för men inte hon då hon inte hade gjort sig förtjänt av det. En kvinna berättar om att mannen vid flertalet tillfällen skapade olika avtal, vad hon skulle göra i hemmet och hur deras relation skulle vara. Mannen var även tydlig med att framföra att hon var utbytbar om det inte passade och att hon stod i tacksamhetsskuld till honom, då han som köpt huset bland annat.

Flera av kvinnorna nämner även hur männen använder sig av det sexuella våldet som en form av kontroll, som verbala förtryck om mannen inte får sex den tid han vill eller med det engagemanget han önskar. En kvinna beskriver även hur hon flera gånger vaknat av att hon blir våldtagen av sin man. En annan kvinna förklarar hur mannen kunde utnyttja den sexuella akten till att även misshandla henne så hon fick bestående märken.

Flera av kvinnorna berättar om hur mannen verkar få en kick av att behandla henne dåligt, att sätta henne i jobbiga situationer. En kvinna berättar om hur hennes man tvingade henne att kyssa andra kvinnor vid flertalet tillfällen. Pia beskriver det så här ”Han fick en kick när jag inte kunde tillgodose barnens behov. Han erkände det till och med själv” (Johansson & Carsall, 2019, s. 153). Elisabeth berättar om ett annat sätt som mannen utövade kontroll... ”Som ursäkt när han var arg skulle jag pussa på hans fötter” (Eklund, 2020, s. 294). En av kvinnorna berättade att hennes man hotade med att själv begå självmord flertalet gånger, att han tog farväl av barnen och använde detta för att kontrollera kvinnan. Två av kvinnorna berättar om hur de tvingats till abort av deras män.

7.2.4. Teoretisk analys

Resultatet relaterar författarna till det hierarkiska mönstret som präglar den samhälleliga kontexten, där makten upprätthålls av de som innehar dominans. Det framkommer att flera av männen är äldre än kvinnorna och hur männens äldre ålder framstår som en ytterligare förstärkning av en redan existerande maktskillnad. Hooks (2021) beskriver i det feministiska perspektivet att våld inte bör ses som en isolerad handling utan snarare som en del av ett system som genomsyrar både samhällsstruktur och relationer. Här upprätthålls makten genom hot och bestraffning för att bevara den sociala ordningen. Detta maktmönster återspeglas i resultatet, där mannen tar på sig rätten att lägga över skulden för sitt negativa beteende till kvinnan och utövar kontroll genom olika former av bestraffning, däribland att läxa upp henne.

Ett konkret exempel på denna maktdynamik är hur mannen, genom att frysa ut, ignorera eller försvinna utan förklaring, söker bibehålla sin dominans i relationen. Hooks (2021) kopplar detta till en långvarig, samhällelig struktur där makten ligger hos mannen och där olika former av bestraffningar, inklusive mer subtila som silent treatment och withholding, används för att säkerställa hans överlägsenhet. Dessa handlingar ger inga synliga skador, vilket gör dem svårare att identifiera som våld.

Lundgren (2022) beskriver detta fenomen i normaliseringsperspektivet som en process med fokus på individens upplevelser, där kvinnan ofta ser händelserna separat, vilket gör att

dessa inte uppfattas som allvarliga. I själva verket kan mannens skiftande beteenden liknas vid tortyr, där kvinnan aldrig vet vad som väntar – när han kommer hem eller om han kommer svara på hennes tilltal.

Normaliseringsperspektivet (Lundgren, 2022) förklarar hur männens växlingar mellan värme och våld skapar en föreställning om att mannen är god och därigenom förmår kvinnorna att stanna i relationen. I denna dynamik får mannen ett ökande handlingsutrymme, och hans beteende kan vid första anblicken tolkas som förlorad kontroll, men i själva verket handlar det om att han behärskar situationen och styr när, hur och på vilket sätt han bestraffar kvinnan. Denna kontroll leder till att kvinnans livsutrymme begränsas och ger mannen ytterligare makt över relationen.

Dominelli (2002) belyser i sin feministiska teori att kvinnan kan ha en insider- och outsiderroll i relationen. Hon kan i sin insiderroll ha viss kontroll över hemmet och därmed uppfattas som självständig, åtminstone i den privata sfären. I denna studies resultat framkommer emellertid att denna roll undergrävs när kvinnans självständighet och handlingsutrymme i den privata miljön kontrolleras av mannen. I resultatet framkommer att mannen bestämmer hur länge kvinnan och barnen får duscha, styr ekonomin eller kontrollerar kvinnans sociala medier. Detta bidrar till en känsla av förlorad autonomi och innebär att kvinnans privata sfär inte längre är en plats för självständighet, utan snarare en plats för ständig övervakning och kontroll.

Från normaliseringsperspektivet (Lundgren 2022) kan detta förstås som en process mannen kontinuerligt utmanar kvinnans gränser, vilket gör att hennes handlingsutrymme krymper och hennes beroende av honom ökar. Mannen är medveten om konsekvenserna av sina handlingar och vet att hans beteende begränsar kvinnans livsutrymme. Detta medför även att professionella som möter offren behöver ha kunskap kring normaliseringsprocessen för att kunna hjälpa dessa kvinnor.

7.3. Våldet blir vardag

Våldet blir vardag underbyggs av tre subteman, kvinnan blir avskärmad från nära och kära, skapa osäkerhet och hoppet. Temat innefattar de olika faktorer som kan bidra till att våldet blir en normal del av vardagen. De utsatta kvinnorna berättar hur de isoleras och deras kontakt med omvärlden minskar. Det framkommer hur mannen skapar en osäkerhet i kvinnornas liv genom att pendla mellan att ge kärlek och kyla och hur detta även bidrar till att kvinnorna

svävar mellan hopp och förtvivlan. Hoppet uttrycks om kvinnornas största fiende, då det binder dem till att försätta relationen.

7.3.1. Kvinnan blir avskärmad från nära och kära

Flera av kvinnorna berättar hur det tidigt i relationen avskiljs från deras nära och kära, hur männen på olika sätt kräver mycket egentid med kvinnorna. Kvinnorna berättar om att det ökar under relationens gång, då de får allt mindre kontakta med vänner och familj då umgänge med andra ofta följs av utfrågningar av mannen eller bråk. Elisabeth nämner ”Om vi hade varit hos min mamma på middag så fick vi (jag och barnen) lida av det efteråt” (Eklund, 2020, s. 290).

En av kvinnorna berättar att mannen ofta säger att det är dem mot världen, att han bara vill vara med henne och inte umgås med några andra och på så sätt ger henne dåligt samvete om hon inte nöjer sig med hans sällskap. Två av kvinnorna berättar om hur mannen kräver att hon även ska välja och prioritera honom framför barnen. En kvinna uttrycker att hon måste säga att hon älskar honom mer än vad hon älskar deras gemensamma barn. Flera av kvinnorna berättar att de har barn sen tidigare, men hur mannen smutskastar barnens pappor och även klankar ner på kvinnornas familjer och vänner. Pia berättar ”Han försökte isolera mig alltmer. Han ville inte att jag skulle ha kontakt med någon annan än honom. Framför allt inte med dem som stod mig nära” (Johansson & Carsall, 2019, s. 189). När relationen blir mer destruktiv så blir avskärmandet från familj och vänner även som ett skydd för kvinnan, då det underlättar för henne att dölja det våld hon blir utsatt för. Flera av kvinnorna berättar även hur avskärmandet yttrar sig på sociala medier. En av kvinnorna berättar att mannen är inne och kollar hennes Facebook-konto regelbundet och kollar vilka bilder hon gillar och vilka som gillar hennes bilder och hur han tillsist förbjuder henne att använda plattformen. Elisabeth berättar att hennes vänner inte dög” Tiden gick, och jag blev mer och mer isolerad. Han tyckte att det bara skulle vara han och jag” (Eklund 2020, s. 289). En kvinna berättar att hon knappt kunde titta eller ännu mindre prata med andra män då hennes man ansåg henne vara för flirtig, när hon i själva verket beskriver sig själv som att hon bara är en social och utåtriktad person.

7.3.2. Skapa osäkerhet

Något som framträder bland kvinnorna är att det byggs upp en osäkerhet inom dem vilket beskrivs på olika sätt. Flera kvinnor berättar om hur mannen initialt speglar henne, hur hon kan uppleva att hon hittat en själsfrände och att han i början av förhållandet var nyfiken och

ställdes många frågor till henne, men hur han sedan kunde utnyttja det hon berättat och vända det emot henne. Cecilia beskriver ”Allting eskalerade så oerhört fort, och de första tecknen fanns nog egentligen där redan under första dejten...nedvärderande kommentarer om mig nästan i förbifarten” (Eklund, 2020, s. 190). Kvinnorna berättar att de aldrig kunde veta vart mannen står, att han ständigt svänger mellan sina värderingar och kring vad han tycker och att hon därför blir osäker på vad hon själv ska tycka och tänka. Kvinnorna berättar om hur det ofta blir gräl utan att dem riktigt förstår vad han är arg för och vad det än handlar om så vänds det till att kvinnan ska be om ursäkt och bättra sig. Charlotte förklarar ”...JAG som fick be om ursäkt, det var enda sättet att få honom att "bli vanlig"..." (Eklund, 2020, s. 52).

En kvinna berättar att hon alltid fått ta ansvar för hans galenskap, att det aldrig var hans fel. Kvinnorna berättar att om de själva vill ta upp något som känns fel så får hon till svar att hon alltid ska överreagera, att det inte alls var så det gått till, eller att mannen inte alls minns händelsen, vilket bidrar till att kvinnorna ifrågasätter sina egna minnesbilder och en kvinna berättar att hon måste skriva upp saker de pratar om i en bok som hon håller gömd för att kunna veta vad som sagts eller inte. Flera kvinnor nämner hur de under förhållandet får en känsla av att något inte stämmer, en magkänsla av att något är fel, men hur det då tvivlar på sina egna tankar och känslor och förlitar sig på mannens. Petra lyfter ”...återkommande mönster att han var varm för att sedan bli kall, och spela på mitt samvete och medkänsla för att få det han ville” (Eklund, 2020, s. 97). Sandra ”Det var dagliga spydigheter och förolämpningar som gjorde att jag sakta bröts ner psykiskt” (Eklund, 2020, s. 81).

7.3.3. Hoppet

Flera av kvinnorna berättar om att hoppet blir deras värsta fiende och håller dem kvar i relationen. Kvinnorna berättar att dem lägger ansvaret på sig själva och en kvinna berättar att hon resonerade så att om hon skärpte sig skulle de äntligen få det bra. En annan kvinna berättade att hon efter varje våldsam händelse intalade sig själva att nu har det värsta hänt. Erika beskriver ”Det som hade hänt innan var bortglömt, inte så farligt, det bagatelliserades och tillhörde historien. Framåt fanns hoppet och den enda tanken som existerade var att allt skulle ordna sig” (Pragler, 2019, s. 52).

En av kvinnorna berättade att hon bannade sig själv efter varje gång de blivit bråk och att hon tänkte att bara hon lärde sig att göra rätt så skulle mannen bli snäll mot henne. En kvinna berättar om att mannen ofta pratade om deras gemensamma framtid som ljus, vilket hon tyckte kändes fint och ville hålla fast vid, även trots att han ofta var våldsam i relationen.

Några av kvinnorna berättar att de blev mer hoppfulla då männen i emellanåt visade ångest och visade sig sårbar och att de då kände att de ville hjälpa mannen och fick ett nytt hopp. Flera av kvinnorna beskriver en känsla av att famla mellan hopp och förtvivlan, de hade en ständigt pågående inre konflikt där hoppet vägde tyngre.

7.3.4. Teoretisk analys

Hur våldet blir till en del av kvinnans vardag kan förstås utifrån de båda teoretiska ramarna. Isolering och avskärmning i kvinnornas liv kopplas till normaliseringsperspektivet (Lundgren 2022), där smutskastning och rädsla för bestraffning bidrar till att kvinnorna gradvis isolerar sig från omvärlden. Lundgren (2022) förklarar detta som en aktiv process där mannen utnyttjar isoleringen för att bli den viktigaste personen i kvinnans liv, samtidigt som han avskärmar yttre faktorer som kan påverka detta. Moser Hällen och Sinisalo (2018) tolkar Lundgrens forskning och menar att kvinnan ofta hamnar i ett stadium där hon rättfärdigar mannens handlingar, genom att se sig själv som orsaken till våldet och därmed acceptera hans makt. Författarna till studien tänker att det förstärker Dominellis (2002) syn på mannen som hegemonisk, hur kvinnan behöver ha ett fullständig fokus på mannen som det överlägsna könet.

I normaliseringsperspektivet beskrivs Lundgren (2022) den gradvisa acceptansen av våldet som en mer individuell psykologisk process där kvinnan gravid anpassar sig och som en förklaring till en passivitet för kvinnan. Hooks framhåller däremot ett bredare samhällsperspektiv som förklaring, där våldet är en del av samhällets patriarkala uppbyggnad och som återspeglas i relationerna. Hooks (2021) belyser även hur våld och tvång ses som acceptabla metoder för att bibehålla makt, vilket författarna kan urskilja i resultatet då mannen utnyttjar hur tidigare känslig information kan användas mot kvinnan som en psykologisk eller emotionell manipulation senare i relationen.

Genom att skapa osäkerhet hos kvinnan så förminskar han hennes autonomi och ökar på så sätt hennes beroende av honom. Detta är i linje med Lundgren (2022), som beskriver hur kvinnor internaliserar dessa maktstrukturer genom att anpassa sig efter männens önskemål, som leder till att kvinnan inte längre kan urskilja sina egna behov eller värderingar.

Hooks (2021) poängterar också hur socialiseringen gör att vissa våldshandlingar uppfattas som normala, som förstärker normaliseringen av våldet i relationerna. Männen förnekar sina handlingar, förminskar kvinnornas känslor och får dem att tvivla på sin egen verklighetsuppfattning, vilket gör det svårt för kvinnorna att identifiera sig själva som offer. I

enlighet med detta visar normaliseringsperspektivet (Lundgren 2022) att kvinnorna försöker vara mannen till lags och anpassa sig efter hans ständigt föränderliga behov. Detta skapar en även det en osäkerhet, där kvinnorna ofta misslyckas med att förstå vad mannen verkligen vill och därför måste ständigt måste förändra sitt beteende.

Lundgren (2022) lyfter också att samhället normaliserar könsroller där mannen ska vara den som bestämmer och skyddar familjen, medan kvinnan ska behaga honom för att skapa stabilitet i relationen. Detta stöds av Hooks (2021), som påpekar att patriarkala normer förstärker denna dynamik. I kvinnornas berättelser framkommer ofta en tro på förbättring – både för dem själva och för sina män och hur de lever på det hoppet, vilket tydligt visar hur samhället har internaliserat dessa könsroller och normer för hur relationer ska fungera. Dessa teorier styrker varandra genom att belysa hur både individuella och strukturella faktorer påverkar kvinnornas upplevelse av våld i vardagen.

8. Diskussion

Studiens syfte var att öka kunskapen om hur våldet blev en del av de utsatta kvinnornas vardag i en våldsrelation, vilket genomfördes genom en tematisk analys av tre självbiografier. Första frågeställningen handlade om att undersöka hur kvinnorna beskrev sina upplevelser av våldet i relationen. Studien visade en varierad och bred beskrivning av våldets uttryck som fysiskt, psykiskt, digitalt, ekonomiskt och sexuellt, där mannen beskrevs som en drog och kvinnan beroende av hans kärlek. Andra frågan handlade om hur kvinnorna beskrev männens manipulation, studien visade hur mannens värderingar blev det viktiga och internaliserades av kvinnan. Mannen tenderade att få en kick av att utöva kontroll över henne och hur han snabbt kunde förändras från drömpris till föröware. Tredje frågeställningen handlade om vad som bidrog till att våldet blev en del av kvinnornas vardag, studien visade hur våldet normaliserades för kvinnorna, det började i små steg och trappades upp.

Rodriquez Martinez (2019), Cervantes och Sherman (2021) antydde att det sociala arvet skulle påverka kvinnornas erfarenheter av våldsamma förhållanden i barndomen, denna aspekt framkom dock inte i studiens resultat.

Vad som i stället har lyfts fram som författarna inte har kunnat urskilja i tidigare forskning är att större delen av männen är ca 10 år äldre än kvinnorna, vilket har utnyttjats av männen för att framstå som bättre vetande och i det kunna uppfostra kvinnan. Vidare kopplas analysen av självbiografierna om mäns våld mot kvinnor till tidigare forskning som hjälper oss att få en helhetssyn och belyser svaren på våra frågeställningar.

8.1. Hur kvinnorna beskriver sina upplevelser av våldet i relationen

I studien framträdde det att kvinnornas upplevelser av våld inleds med intensiv kärlek men att våldet vävs in successivt och gradvis eskalerar i omfattning och variation, inklusive psykiskt, verbalt, sexuellt, fysisk, digitalt och ekonomiskt våld. Beroendet av mannens kärlek beskrivs som en drog, där kvinnorna känner att hela deras liv handlar om att behålla hans godkännande samt att de blir mer isolerade med allt fokus på mannen. Wilson et. al. (2023) lyfte att det ekonomiska våldet gör att kvinnorna isoleras då mannen är den som har makten över ekonomin. Vikander et. al. (2023) lyfte i sin forskning att kvinnor utvecklar olika strategier för att hantera vardagen och undvika att trigga mannen. Resultatet påvisade dynamiken

tydligt, där kvinnorna gjorde allt för att bibehålla relationen och undvika ytterligare våld genom att lägga ansvaret på sig själva för att hålla mannen nöjd.

Våldet beskrevs ofta som något som ägde rum i den privata sfären, vilket gör hemmet till en farlig plats för många kvinnor. Detta stöds av Rodriquez Martinez (2019) som hävdar att kvinnor med en mer hemmabaserad livsstil, exempelvis hemmafruar, löper en högre risk att utsättas för våld. I resultatet framkommer dock att de kvinnor som ingår i studien, trots högre utbildning och stabila inkomster, fortfarande hamnar i våldsrelationer. Detta tyder på att även om vissa skyddsfaktorer finns, såsom utbildning och arbete, kan kvinnor fortfarande bli utsatta för våld.

En viktig aspekt som framkom i resultatet är beskrivningen av brytpunkten – den avgörande faktorn för när de faktiskt lämnar den våldsamma relationen, att det ofta är efter lämnandet som det verkliga helvetet börjar. Cervantes och Sherman (2021) betonar att brytpunkten är olika beroende på vem som utför våldet. När våldet kommer från en partner blir det ofta normaliserat, vilket leder till att kvinnan lägger skulden på sig själv och därmed försvårar hennes möjlighet att lämna relationen. Hulley et. al. (2022) lyfte även att männen i fråga kan använda skrämstaktik för att inte kvinnorna ska lämna. Detta tydliggörs i resultat av studien, där kvinnorna har beskrivit hur det kan ta lång tid och kräva många försök innan de faktiskt lämnar.

Dziewa och Glowacz (2021) betonar att eftervåldet kan vara minst lika påfrestande som våldet under relationen. Detta stöds av studiens resultat, där kvinnorna berättade att lämna relationen kan liknas vid en avgiftning, att de ibland blir fysiskt sjuka efter separationen. Hulley et. al. (2022) beskriver hur flera av kvinnorna uttrycker en vilja att hitta mening i sitt liv efter våldet, några har delat sina berättelser genom självbiografier eller vidareutbilda sig inom området och föreläsa. Enligt Vikander et. al. (2023) är det viktigt att utveckla strategier för att klara av livet efter att ha lämnat en våldsam relation. Författarna såg det som ett sätt för kvinnorna att bearbeta sina upplevelser och förstå att våldet inte var deras fel, det gav också en möjlighet för kvinnorna att hitta något positivt i efterdyningarna av våldet och hjälpa andra i liknande situationer.

Det framkom i resultatet att kvinnorna berättat om både positiva och negativa erfarenheter av myndigheternas stöd, där några fått bra hjälp, medan andra upplever att myndigheternas förståelse för kvinnans situation varit otillräcklig. Flera kvinnor beskriver också att rättsprocessen kan förlänga den känslomässiga bearbetningen, då de inte har hunnit bearbeta sina upplevelser innan en eventuell rättegång är över. Vikander et. al. (2023) och

Hulley et. al. (2022) påpekar att bristande stöd från myndigheter är en påfrestande aspekt för kvinnorna. Resultat bekräftade delvis det, då några av kvinnorna upplever att myndigheter inte har en fullständig förståelse för den komplexitet som de befann sig i, särskilt när det gäller frågor som rörde vårdnad om barn eller rättsprocessen. Författarna tänkte att rätts- och myndighetsprocesser lägger ytterligare en börda på kvinnorna, som inte bara måste bearbeta sina egna trauman utan även klara av de utmaningar som kan uppstå i samband med dem. Det understryker behovet av ett mer holistiskt och empatiskt stöd från myndigheter, särskilt socialtjänsten, som måste kunna identifiera och möta de specifika och komplexa behoven hos kvinnor utsatta för våld. Detta behov kopplas till den nya socialtjänstlagen, som ytterligare belyser och stärker våldsutsatta kvinnors rättigheter (Framtidens Socialtjänst, 2020).

8.2. Hur kvinnorna beskriver manipulationen

I studien framkom kvinnornas beskrivningar av männens manipulation, vilket författarna tolkade som en objektifiering av kvinnan där dem urskiljde en underliggande betydelse som inte alltid uttrycks explicit i materialet. Författarna uppfattade att männen såg kvinnan som en förlängning av sig själva och är till för hans behov, med rätt att straffa om behovet inte uppfylls. Denna syn förstärks genom ett samhällligt fokus på kvinnans utseende, vilket bidrar till att normalisera kvinnans objektifiering. Sáenz och Haslam (2024) lyfter att en undermedveten objektifiering ökar risken för att kvinnan blir utsatt för våld, då hon inte ses som en hel människa utan ett objekt. Detta kan även förstås utifrån Gracia et. al. (2019) forskning, att de nordiska länderna trots sin jämställdhet finns den patriarkala kontexten parallellt, där kvinnan är det vackra objektet som är till för mannens behov. Dock lyfte Serrano-Montilla et. al. (2020) att kulturer med en inriktning mot feminism och jämställdhet i högre utsträckning tar till formell hjälp vid partner relaterat våld. Författarna tänkte att om samhället aktivt förstärker och legitimerar dessa maktstrukturer och objektifieringen av kvinnan så försätter det att normaliseras och blir svårare att uppmärksamma och ifrågasätta.

En annan observation i resultatet var att männen är avsevärt äldre än sina kvinnor, ofta mellan 10–15 år äldre, vilket förstärker mannens maktposition i relationen. Det går att relatera till Magrin och Oliveiras (2023) forskning om hur rådande samhällsstrukturer och kulturhistoria rättfärdigar männens disciplinering av kvinnan. Det innebär att han inte bara kontrollerar kvinnan fysiskt och psykiskt, utan också legitimerar sin rätt att uppfostra henne, vilket gör att relationens maktstruktur blir ännu mer ojämlik och osynlig för omvärlden. Magrin och Oliveira (2023) betonar även hur samhällseliga normer och strukturer

internaliseras av individer, vilket i kvinnans fall kan innebära att hon ofta tar på sig skuld för våldet som förstärker hennes underordning i relationen. Här såg författarna en viktig uppgift för socialtjänsten som kommer i konkat med kvinnor i våldsrelationer, hur samtal med kvinna kan skapa en förståelse för det hon utsätts för och hur processerna kan se ut vilket lyfts i Socialstyrelsens (HSLF-FS, 2022) allmänna råd, att personal som jobbar med våldsutsatta kvinnor behöver ha goda kunskap i normaliseringsprocessen.

Något som framträdde i resultatet men som författarna inte sett i tidigare forskning var det digitala våldet, författarna ansåg att den ökande digitaliseringen medför en utvidgning av möjligheterna för både kontroll och kränkning. I resultat har kvinnorna berättat hur deras sociala medier kontrolleras eller avslutas, de tvingas vara beredda att svara på mobilen dygnet runt eller sms trakasseras. Det blir ytterligare en arena där kvinnan kan utsättas för våld, även i situationer då hon annars skulle ha varit fri från sin förövare och fått ett andrum som bland annat på jobbet eller när hon sover, nu också blir kontrollerade. Författarna till studien menar att detta medför en mer konstant nivå av stress, då kvinnan inte har någon fristad där hon kan vila från mannens kontroll. Moser Hällen och Sinisalo (2018) lyfter hur våldet kvinnan utsätts för kan leda till långtgående konsekvenser för kvinnans mående och på olika sätt behöva stöd från socialtjänsten och andra myndigheter, som bland annat kan innefatta stöd för barnen, ekonomi och mående.

Vidare beskriver kvinnorna hur mannen förändras vid aggression, förlorar kontrollen över sina känslor och agerar utifrån vad de benämner som sin reptilhjärna. Rusz (2020) har förklarat att när mannen är som mest arg, förlorar han allt förnuft och handlar impulsivt. Vilket motsäger den beskrivning som Lundgren (2022) ger, där hon beskriver hur männen själva ser sitt våld som kontrollerat och medvetet, där de slår för att sätta en gräns. Detta belyser en komplex skillnad i hur kvinnorna och männen uppfattar situationen, kvinnan tenderar att förmildra männens handlingar genom att förklara att han inte hade kontroll, medan mannen beskriver sitt agerande som kalkylerat och rationellt. Detta stöds av Magrin och Oliveiras (2023) studie, där männen såg sin maskulina roll som en rätt att dominera över kvinnan, en norm som internaliseras både från samhället och deras uppväxt. Författarna tänkte även att den skillnaden i uppfattning belyser den komplexa och ofta motsägelsefulla karaktären av våld i nära relationer, där förövaren ser sig själv som rättfärdigad, medan offret ofta ser sig själv som ansvarig.

8.3. Vad som bidrar till att våldet blir en del av kvinnornas vardag

I studien framgick det att den psykiska nedbrytningen är en stor orsak till att våldet blir en del av kvinnornas vardag, små kränkningar utvecklas till grövre beteende, där männen använde verbalt våld för att isolera kvinnan och när hon var tillräckligt nedbruten börjar den fysiska upptrampningen. Wilson et. al. (2023) framför att den subtila upptrampningen gör att det är svårt att se vad som är normalt och vad som är våld. Magrin och Oliveira (2023) beskriver att män i större utsträckning förknippar våld i nära relationer med den fysiska dimensionen. Den psykiska delen, såsom verbala nedlåtande uttalanden och nedtryckningar, uppfattas inte alltid av männen som en del av våldet. Detta framstår som en viktig aspekt som behöver belysas, då kvinnorna i denna studie levde under betydande psykiska påfrestningar. Författarna tänkte att det i förlängningen kan innebära att kvinnans känsla av egenvärde blir beroende av att behålla relationen. Detta kan relateras till tidigare forskning av Hulley et. al. (2022) samt Cervantes och Sherman (2021) som menar att våldet bryter ner kvinnans självkänsla och egenvärde samt hur kvinnorna utvecklat olika strategier för att klara av att vara kvar i relationen. Författarna såg att männen skapat hopp om kärlek samtidigt som de gjorde kvinnorna osäkra på sina val, pendlingen mellan våld och kärlek får kvinnorna att idealisera de bra stunderna, vilket gjorde det svårt för dem att lämna relationen. Under tiden internaliserades kvinnorna till att få samma värderingar som männen vilket författarna såg som en ytterligare bidragande orsak till att det blir normaliserat. En internalisering som författarna tolkat även sker från samhället till männen, män förväntas bete sig maskulint och med en snedvriden bild från samhället om hur en man ska vara internaliserat till mannen och rättfärdig då hans handlande. Detta stöds av Rodriguez Martinez (2019), Gracia et. al. (2019) samt Svensson och Gunnarsson (2018) som samtliga lyfter att trots en hög jämställdhet i samhället, så kvarstår normer kring maskulinitet och könsmakt, där mäns värderingar och beteenden fortfarande anses normgivande. Svensson och Gunnarsson (2018) framför även en kritik till den svenska jämställdhetspolitiken, där en övergång från en strukturell förståelse av könsojämlikhet till ett mer individualistiskt perspektiv kan bidra till att dessa normer förblir oförändrade. Den samhälleliga bilden tolkade författarna även som att kvinnorna accepterade männens auktoritära våldsamma personlighet i ett längre skede än om samhällsbilden hade varit annorlunda. Moser Hällen och Sinisalo (2018) beskriver hur samhället och främst socialnämnden har ansvaret att hjälpa kvinnorna och det kvävs kunskap och förståelse för hur samhällsnormer kan föras över till en intim relation och bidra till att behålla traditionella roller. Vilket även beskrivs av Magrin och Oliveira (2023) som uttrycker att det samhälle som är uppbyggt av män för män möjliggör

deras beteende. Författarna kan utifrån resultatet konstatera att den patriarkala synen på förhållanden, där mannen är överhuvud, fortfarande lever kvar, trots att Sverige idag är ett förhållandevis jämställt land. En tydlig hierarkisk struktur genomsyrar berättelserna och resultaten, där kvinnorna utsätts för förnedringsmetoder som syftar till att forma dem att behaga mannen. Vad författarna kunde se utifrån tidigare forskning (Rodriquez Martinez, 2019; Gracia et. al., 2019) så lyfts begreppet nordisk paradox kopplat till detta fenomen, trots den höga jämställdheten är det många kvinnor som blir utsatta för partnervåld. Utifrån denna studie framgår det då hur kvinnorna går från att leva med en jämställd samhällsbild som successivt ändras om.

8.4. Styrkor och svagheter med studien

Författarna utgick från kvinnans perspektiv i denna process för att få en inblick i problematiken de genomgått. Vad författarna såg som en styrka i studien var att trots antalet berättelser som berörs oberoende av varandra är att vinklingarna av våldet likartade, samt att det finns belägg i tidigare forskning och inom den teoretiska ramen.

Författarna kunde dock se att det faktum att dem inte hade direkt kontakt med dessa kvinnor kunde utgöra en svaghet, eftersom författarna inte hade material från ursprungskällan utan en publikation som riskerar att ha modifierats. Dock har diskussionen förts angående att modifikation av en berättelse även kan ske vid andra former av inhämtning av material. Ytterligare en svaghet som bör lyftas är att författarna såg allt utifrån en sida av berättelsen, hade dem hört mannen och hans tolkning kanske ytterligare perspektiv hade resulterat i en djupare förståelse för problematiken. Författarna såg dock att utifrån syftet att frågorna besvarades utifrån kvinnans perspektiv.

Slutligen medförde denna studies styrkor utifrån det egna resultatet som lyfter hur åldern mellan parterna har en tydlig del i våldet, utifrån att mannen använder det i uppfostrans syfte. Det moderna samhällets digitalisering som påverkar kvinnorna negativ genom att risker att bli bevakade samt granskade. Samt hur bristfällig kontakten med myndigheter och rättsväsendet har beskrivits i flera av fallen vilket har resulterat i långdragna konsekvenser för kvinnorna efter förhållandets slut. Detta ansåg författarna vara en styrka för studien att lyfta fram, ytterligare redskap behövs för att tillgodose rätt hjälp för dessa kvinnor.

9. Slutsats

Denna studie har gett en djupare förståelse för den komplexitet som påverkar kvinnor som utsätts för våld i relationer. En ökad kunskap inom detta område kan förbättra socialt arbete genom att ge en större förståelse för de konsekvenser våldet medför, särskilt i och med att våldsarenan har vidgats genom ny digitaliseringen. Studien lyfter också behovet av vidare undersökning av ålderskillnaden mellan mannen som utövar våldet och kvinnan som offer, då det i vår studie framträder som en betydande faktor i våldsdynamiken. Utifrån dessa resultat framkommer ett behov av fortsatt forskning kring normaliseringsprocessen kopplat till mäns våld mot kvinnor, samt vidare forskning om hur våldet kan komma till uttryck via en ständigt föränderlig digitaliseringen.

Referenser

- ALLEA. (2018). *Ethical Aspects of Open Access: A Windy Road*. Berlin.
<https://www.allea.org/wp-content/uploads/2018/12/Ethical-Aspects-of-Open-Access-Report.pdf>
- ALLEA. (2023). *Den europeiska kodexen för forskningens integritet*, reviderad utgåva (svenska). Berlin. DOI 10.26356/ECOC-Swedish
- Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (3 uppl.). Liber.
- Cervantes, M. V., & Sherman, J. (2021). Falling for the Ones That Were Abusive: Cycles of Violence in Low-Income Womens' Intimate Relationships. *Journal of interpersonal violence*, 36(13–14), NP7567-NP7595. <https://doi-org.www.bibproxy.du.se/10.1177/0886260519829771>
- Dominelli, L. (2002). *Feminist social work theory and practice*. Palgrave.
- Dziewa, A., & Glowacz, F. (2021). “Getting out from Intimate Partner Violence: Dynamics and Processes. A Qualitative Analysis of Female and Male Victims' Narratives”. *Journal of Family Violence*, 37(1–14), 643–656. <https://doi.org/10.1007/s10896-020-00245-2>
- Eklund, P. (2020). *Vi bryter tystnaden*. Ordberoende Förlag.
- Framtidens Socialtjänst. (2020). *Hållbar socialtjänst: En ny socialtjänstlag Del 1. Slutbetänkande (SOU 202:47)*. Nordstedt Juridik.
https://www.regeringen.se/contentassets/5809049f89744e2891cc2a93cfdb4840/sou-2020_47_del-1_till-webb.pdf

- Gracia, E., Martín-Fernández, M., Lila, M., Merlo, J., & Ivert, A-K. (2019). Prevalence of intimate partner violence against women in Sweden and Spain: A psychometric study of the 'Nordic paradox'. *PloS one*, *14*(5), e0217015.
<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0217015>
- Heron, R. L., Eisma, M., & Browne, K. (2022). Why Do Female Domestic Violence Victims Remain in or Leave Abusive Relationships? A Qualitative Study. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*, *31*(5), 677-694. <https://doi.org/10.1080/10926771.2021.2019154>
- Hooks, B. (2021) *Feministisk teori: Från marginal till centrum*. (1 uppl.) Lil` Lit förlag AB.
- Hulley, J., Wager, K., Gomersall, T., Bailey, L., Kirkman, G., Gibbs, G., & Jones, A. D. (2022). Continuous Traumatic Stress: Examining the Experiences and Support Needs of Women After Separation From an Abusive Partner. *Journal of Interpersonal Violence*, *38*(9–10), 6275–6297. <https://doi-org.www.bibproxy.du.se/10.1177/08862605221132776>
- Johansson, T. (2012). Maskulinitet, våld och den farliga intimiteten. I M. Bäck-Wiklund & T. Johansson (Red.), *Nätverksfamiljen* (2 uppl., s. 105–119). Natur & Kultur.
- Johansson, P., & Carsall, A. (2019). *För ditt eget bästa* (1 uppl.). Ordberoende Förlag.
- Jämställdhetsmyndigheten. (December 2024). *Fakta och statistik om mäns våld mot kvinnor*.
<https://jamstalldhetsmyndigheten.se/mans-vald-mot-kvinnor/fakta-och-statistik/>
- Lundgren, E. (2022) *Våldets normalisering och andra våldsförståelser*. Roks.
- Magrin, J. C., & Oliveira, W. A. d. (2023). Men's perceptions of domestic violence against women: A qualitative study. *Paideia*, *33*. <https://doi.org/10.1590/1982-4327e3302>
- McCaig, C., & Dahlberg, L. (2010). *Practical research and evaluation: a start-to-finish guide for practitioners* (1 uppl.). SAGE.

- Moser Hällén, L. (2021). Diskurser om våld. I L. Moser Hällén (Red.), *Intersektionella perspektiv på våld i nära relationer* (s. 38–55). Liber.
- Moser Hällén, L., & Sinisalo, E. (2018). Vad är mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer? I E. Sinisalo & L. Moser Hällén (Red.), *Våld i nära relationer* (s. 27–52). Liber.
- Pragler, E. (2019). *När livet vände, med ärr i själen* (1 uppl.). Visto Förlag.
- Rodriguez Martinez, P., (2019). Intimate Partner Violence against Women in Scandinavia and Southern Europe. *Comparative Sociology*, 18(3), 265–289. <https://doi-org.www.bibproxy.du.se/10.1163/15691330-12341500>
- Sáenz, A. V., & Haslam, N. (2024). The role of objectification in young men's perpetration of intimate partner violence. *PloS one*, 19(11), e0313016. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0313016>
- Serrano-Montilla, C., Valor-Segura, I., José-Luis Padilla, & Lozano, L. M. (2020). Public Helping Reactions to Intimate Partner Violence against Women in European Countries: The Role of Gender-Related Individual and Macrosocial Factors. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(17), 6314. <https://doi.org/10.3390/ijerph17176314>
- Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer* (HSLF-FS 2022:39). Socialstyrelsen. <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/foreskrifter-och-allmanna-rad/2022-6-7967.pdf>
- Svensson, E., & Gunnarsson, Å. (2018). Structuralism versus individualism in Swedish gender equality policy and law. *NORA: Nordic Journal of Women's Studies*, 26(3), 230-237. <https://doi.org/10.1080/08038740.2018.1497704>
- Tenngart, P. (2008). *Litteraturteori*. (1 uppl.). Gleerup.

UnWomen Sverige. (December 2024). *En kvinna mördas var tionde minut av en närstående*.
<https://www.unwomen.se/en-kvinna-mordas-var-tionde-minut-av-en-narstaende/>

Vetenskapsrådet (2024). *God forskningssed [Elektronisk resurs]*. Vetenskapsrådet. ISBN
978-91-89845-08-4

Vikander, M., Larsson, A. K. L., & Källström, Å. (2023). Managing post-separation violence: mothers' strategies and the challenges of receiving societal protection. *Nordic Social Work Research, 14*(3), 360–373. <https://doi-org.www.bibproxy.du.se/10.1080/2156857X.2023.2285988>

Wilson, B., Zawitkowski, S., Weiss, S., Docherty, L., & Barata, P. C. (2023). How the Invisible Becomes Visible: The Lived Experience of Economic Abuse in Heterosexual Relationships. *Violence Against Women, 30*(15-16), 3799-3824. <https://doi-org.www.bibproxy.du.se/10.1177/10778012231185540>

Öberg, P. (2022). Livshistorieintervjuer. I Ahrne, G., & Svensson, P. (red.). *Handbok i kvalitativa metoder* (3 uppl., s. 79–90). Liber.

Bilagor

Etisk blankett

Blankett för etisk egengranskning av studentprojekt som involverar människor

Använd blanketten som en grund för forskningsetiska reflektioner tillsammans med din handledare och för att komma fram till bästa forskningsetiska förhållningssätt samt beslut om ansökan till den Forskningsetiska nämnden vid Högskolan Dalarna alternativt Etikprövningsmyndigheten behövs eller ej. Blanketten behålls av studenten och handledaren.

Projekttitel: Våldsutsatt, alltid våldsutsatt - normaliseringsprocessen för kvinnor som utsätts för våld i partnerrelationer

Student/studenten: Maja Klöverstedt & Linnea Widmark

Handledare: Kari Jess

		Ja	Tveksamt	Nej
1	Kan frivilligheten att delta i studien ifrågasättas dvs. omfattar studien deltagare som kan betraktas tillhöra en sårbar grupp t.ex. barn (under 18 år), personer med nedsatt kognitiv förmåga, psykisk funktionsnedsättning eller sådana som har en beroendeställning till den som genomför studien t.ex. som patienter eller elever till densamma?			X
2	Innebär undersökningen att informerat samtycke inte kommer att inhämtas (d.v.s. forskningspersonerna kommer inte att få full information om undersökningen och/eller möjlighet att avsäga sig ett deltagande)?			X
3	Innebär undersökningen någon form av fysiskt ingrepp på forskningspersonerna?			X
4	Kan undersökningen påverka forskningspersonerna fysiskt eller psykiskt?			X
5	Används biologiskt material som kan härledas till en levande eller avliden människa (t.ex. blodprov)?			X
6	Avser du behandla känsliga personuppgifter, som etnicitet, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse, medlemskap i fackförening, hälsa eller sexualliv?			X
7	Avser du behandla personuppgifter om lagöverträdelser, som brott, domar i brottmål, straffprocessuella tvångsmedel eller administrativa frihetsberövanden?			X

8	<p>Avser du att behandla personuppgifter? Observera att:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samtliga uppgifter som kan kopplas till en levande person betraktas som personuppgifter, även om de är kodade eller krypterade. • I händelse av att studentarbetet INTE omfattar några känsliga personuppgifter och heller INTE deltagare som tillhör en sårbar grupp eller deltagare som INTE står i beroendeställning till den som genomför studien, behöver inte någon ansökan till Forskningsetiska nämnden vid Högskolan Dalarna göras. • Vid behandling av personuppgifter ska dock ALLTID anmälan om detta göras på avsedd blankett som sänds till: dataskydd@du.se 			X
---	--	--	--	---

Fastställd av Forskningsetiska nämnden 2020-09-23